

Oud- en Nieuwejaar

EXTRA: ROUWPREEK

KANSELSERIE: DEEL 14

DS. E. VENEMA

OUD- EN NIEUWJAAR

Ds. E. Venema

INHOUDSOPGAVE

Het boek der herinnering6

Preek over Genesis 31 vers 13a

De veiligste weg in het nieuwe jaar20

Matthéüs 16 vers 24

Een rouwbrief32

Koningen 1 vers 16

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Ds. E. Venema

Oud- en nieuwjaar / Ds. E. Venema

ISBN 9789461152336, geniet

NUGI 700

Trefw.: Oudjaar / Nieuwjaar / rouwpreek

Omslagschilderij: Henk van den Brink

© 2022 Uitgeverij 'De Ramshoorn' - Goes

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een computerbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of wijze

HET BOEK DER HERINNERING

Preek over Genesis 31 vers 13a

Zingen: Psalm 102:14 en 15

Lezen: Genesis 31:1-18

Zingen: Psalm 77:7 en 8

Psalm 84:4

Psalm 146:3

We gaan een ogenblik stilstaan bij Genesis 31, het dertiende vers en daarvan het eerste gedeelte, waar we aldus lezen:

Ik ben die God van Bethel, alwaar gij het opgerichte teken gezalfd hebt, waar gij Mij een gelofte beloofd hebt.

We gaan samen luisteren naar:

Het boek der herinnering, dat geopend wordt op de oudejaarsavond.

En dan lees ik samen met u in dat boek der herinnering, dat het:

1. Een liefdevolle herinnering is.
2. Een beschamende herinnering is.
3. Een vertroostende herinnering is.

1. Een liefdevolle herinnering

Elk mens heeft zijn levensboek, dacht ik. We lezen in de Bijbel, bij Ezra, dat zulk een boek genoemd wordt: 'gedachtenis'. We lezen ook bij één van de koningen dat hij 's nachts niet kon slapen en dat hij de kronieken liet halen om daaruit voor te laten lezen.

Welnu, zo hebt u ook een boek. En ik heb ook een boek. Daar staan heel wat bladzijden in. Daar staan onder andere ook de bladzijden van het afgelopen jaar in. Ik ben zo geneigd om te vergeten, ziet u. Of misschien dat je vanavond je boek niet meer terug kunt vinden. Dat kan ook, dat het zo onder het stof ligt, dat je het echt kwijt bent.

Dan komt de grote Koning en Die legt het boek van Jakob open. En dan zie ik ze samen in het veld. Ik zie zijn vrouwen meelesen. Ik zie hem ook zelf lezen. Een treffende herinnering: *Ik ben die God van Bethel, alwaar gij het opgerichte teken gezalfd hebt.* Ik zou u willen vragen: als u uw boek vanavond eens open doet, wat vindt u daar dan in? Als ik vanavond het boek van de gemeente opendoe, dan lees ik in de eerste plaats dat er mensen overleden zijn. Dat is ook een herinnering. Het kan zijn dat er één klein kind levenloos geboren is. Dat is ook een stukje herinnering. Dat

er een jongeman, van zestien jaar oud, overleden is. Dat is ook een stukje herinnering, dat je moeilijk kunt vergeten. En als u het vergeten bent, dan wil de Heere u er vanavond nog aan herinneren. Ik zou vanavond uw boek met u mee willen lezen. Hoe vaak hebt u God in het vervlogen jaar ontmoet? Als Jakob het boek der herinnering openslaat en hij leest er in, dan heeft hij God ontmoet. En ik zou het u en mijzelf willen vragen: Is het afgelopen jaar u tot een eeuwige zegen geworden?

Jakob moet twintig jaar terugdenken. Dat is ver, wanneer je een sprong terug maakt van twintig jaar geleden. Hij zegt: 'Daar lag Bethel'. Als je hem daarover vraagt, dan weet hij goed wat daar gebeurd is.

Er zijn mensen, die hebben een boek en dat ligt zo onder het stof dat ze niet eens weten dat er wat gebeurd is. Als God je een boek geeft en de Heere heeft Zijn Naam erin geschreven De Heere had niet gezegd: 'Ik ben Bethel', maar: *Ik ben die God van Bethel.* Daar staat Zijn Naam in. En als die Naam in die plaats staat, kan niemand die Naam er ooit nog uitwissen. Dat kon Jakob ook niet. Dan komt de Heere terug op Zijn eigen werk en Hij zegt: 'Jakob, weet je het nog? Weet je nog wat er toen gebeurd is? Toen die engelen Gods omhoog klommen naast je, weet je het nog?'

Misschien dat je vanavond weer terugdenkt, ook in je geestelijk leven. Hoever moet je teruggaan om te weten dat God je voor het eerst opgezocht

heeft? Dat het toen oudejaarsavond in je leven werd en je afscheid nam van de zonde, van de ongerechtigheden, van je dwaasheden? Dat het nieuwe jaar aanbrak. Hoe lang is het geleden dat de Heere voor het laatst Zijn Naam in je levensboek schreef?

We gaan proberen om samen in dat boek te lezen.

Het is met een zekere ontroering dat we in dit avonduur bij elkaar gekomen zijn om afscheid te nemen van het voorbij gevlogen jaar. En u weet het: scheiden doet pijn. Als we ons levensboek ter hand nemen en er staan van die onvergetelijke bladzijden in, dan is het dubbel moeilijk om straks de grens over te gaan van het oude naar het nieuwe jaar. Dat kan alleen maar als de Heere mee optrekt. Want als de Heere niet meegaat op onze levensweg, hoe moeilijk zal het worden om straks het nieuwe jaar te beginnen zonder God. Daarom dacht het mij goed om u te bepalen bij het boek der gedachtenis.

En dan voert dit woord uit het boek Genesis mij vanavond naar Paddan-Aram. Daar vinden we vader Jakob in den vreemde, bij zijn oom Laban, waar hij zovele jaren gediend heeft. Waar lief en leed over zijn hoofd heen gegaan waren. En waar de smart van zijn leven vermenigvuldigd is, met name door de bedriegerijen van zijn oom Laban. En nu is er wat bijzonders gebeurd in zijn leven. Wat is er dan gebeurd? Wel, hij heeft God ontmoet. En ik geloof dat dat het belangrijkste is, als

we vanavond afscheid nemen van het oude jaar, dat we de Heere nog eenmaal mogen ontmoeten, eer dat we verder trekken.

En deze God heeft hem bepaald bij het verleden. Hij heeft hem ook bepaald bij het heden en ook bij de toekomst. Hij heeft hem het boek voorgehouden. En dan zie ik in mijn gedachten vader Jakob dat boek nemen. En met zijn vrouwen rondom hem geschaard, proberen zij samen daarin te lezen. Daar staat maar één naam in, die diep aangrijpend is: Bethel.

En dan vraag ik u in dit avonduur: hebt u ook zulk een boek? Hebt u ook zulk een boek der herinnering, waarin als het ware met gouden letters de naam van Bethel gegraveerd staat?

Dat zal hij nooit vergeten. Al zou hij nog zoveel jaren mogen leven, hij is het nooit vergeten wat er toen gebeurd is, daar in Bethel. Het is twintig jaar geleden gebeurd, maar het is als de dag van gisteren. Waar is de tijd gebleven? Twintig jaar geleden, toen hij zich neervlijde, daar op die harde steenbodem. Toen hij zijn hoofdpeluw schikte, toen hij in slaap viel en toen de hemel boven hem openging. Toen daar een ladder naar beneden kwam en de engelen Gods rondom hem verzameld waren. Toen heeft daar de majesteitlijke God in het licht tot hem gesproken. Dat was een aangename tijd.

O, het is een liefdevolle herinnering, als hij er weer een ogenblik daaraan terugdenkt. Wat heeft hij ervan terecht gebracht, als hij daarover terugdenkt? Hij heeft wel wat beloofd. O, wat zijn

daar veel beloften in zijn herinnering naar boven gekomen. Daar heeft hij de Heere zoveel goede dingen beloofd. Wat heeft hij ervan terecht gebracht? Staat er niet geschreven:

*En, daar hij schuld met schuld vermeert
(Ps. 68:11, berijmd).*

Als hij nu bepaald wordt bij zijn verleden, al die twintig jaren, dan moet hij erkennen dat hij het er bar slecht vanaf gebracht heeft, voor het aanzicht van God. Hij gaat afscheid nemen. Jakob moet straks afscheid nemen van Paddan-Aram. En afscheid nemen van zijn oom. Dan moet hij afscheid nemen van het verleden en moet hij de onbekende toekomst intrekken.

Wat is de toekomst? Daar ligt een zwaard. Daar ligt het zwaard van Ezau; die het besloten heeft: 'De dag zal komen, dan zal ik mijn broeder Jakob doden'. En Ezau zeide in zijn hart: *De dagen van den rouw mijns vaders naderen, en ik zal mijn broeder Jakob doden.* En dat zwaard hangt nog boven zijn leven. En als hij nu verder zou trekken, zonder dat God hem had ontmoet, dan zou dat zwaard der gerechtigheid hem zekerlijk doden.

Geliefden, daar ligt nog wat. Daar ligt een onverzoevende schuld. Hij moet God ontmoeten. Al was voor hem Bethel nog zo liefelijk geworden. Laten we heel eerlijk tegen elkaar zeggen: 'Al ben je waarachtig bekeerd en heb je een liefelijk

Bethel achter de rug, maar met je aangename, liefdevolle Bethel, met je onverzoevende schuld, kun je God niet onder de ogen komen. Dan staat er geschreven:

*Zo Gij in 't recht wilt treden,
O HEER', en gadeslaan
Onz' ongerechtigheden;
Ach, wie zal dan bestaan?
(Ps. 130:2, berijmd).*

En weet je wat het ergste is? Een zwijgend God. En ik geloof dat dit het ergste is in het leven van de Kerk des Heeren. Dan kan je een Bethel hebben, dan kan je een Pniël achter de rug hebben, dan kan je liefdevolle vertroosting kennen, dan kan je in het verleden een geopende hemel gehad hebben. Maar je weet niet hoe het verder moet als het wáár wordt in je leven: *Zie, ga ik voorwaarts, zo is Hij er niet, of achterwaarts, zo verneem ik Hem niet* (Job 23:8).

Een boek der herinnering. We staan vanavond gereed om afscheid te nemen van het oude jaar. En als we vanavond hier in Gods huis bij elkaar zijn, vragen we: Hoedanig was tot op dit ogenblik uw leven? Misschien dat er iemand in de kerk zit die tevergeefs zoekt naar vastigheid. Misschien dat er iemand meeluistert, die zeggen moet: 'Heere, ik had in mijn boekje kunnen schrijven. En ik meende ook werkelijk dat Uw Naam erin geschreven stond. Maar ik ben het kwijt. Ik ben al mijn beloften kwijt. En ik kan Bethel niet meer

terugvinden.'

Misschien dat u met een Elía onder de jeneverstruik ligt. Dat je levensboek begraven ligt onder de wederwaardigheden, de moeiten en de zorgen van het leven. Dat u vanavond, op de laatste dag van het jaar, met Elía uitroept: 'Heere, het is maar beter dat ik ga sterven, want het sterven is beter dan het leven.'

Weet u wat de troost is geweest voor vader Jakob? Kijk, als er nu alleen maar 'Bethel' stond in zijn levensboek, dan was het precies tekort. Maar daar stond nog een Naam geschreven. *Ik ben de God van Bethel.* Kijk, daar gaat het over. Ik kan met Bethel God niet ontmoeten. Maar als nu de God van Bethel er is, al ligt Bethel begraven onder mijn eigen schuld, dan kan ik met diezelfde God, Die ik één keer in Bethel ontmoet heb, ook over de drempel van het jaar heengaan.

2. Een beschamende herinnering

Vandaar ook dat de Heere, op die laatste afscheidsdag, Jakob niet alleen wijst op Bethel, maar ook op Zichzelf wijst. En dat Hij zegt: *Want Ik, de HEERE, word niet veranderd; daarom zijt gij, o kinderen Jakobs, niet verteerd.* Mag ik het nog eens iets anders zeggen? Als u vanavond hier in de kerk neerzit, dan kun je Bethel niet vergeten.

Laten we eerlijk wezen, hoe zou ik Bethel kunnen vergeten? Hoe zou dat kunnen, dominee? Hoe zou ik kunnen vergeten dat de Heere me destijds oprapte? Hoe zou ik kunnen vergeten

dat de Heere me getroost heeft? Hoe kan dat ooit uit mijn gedachten gaan? Dat kan geen leed ooit, ooit uit mijn geheugen wissen. En al zou dat niet genoegzaam zijn om God te ontmoeten, maar dat vergeet ik nooit.

Maar weet u wat de zonde van Jakob geweest is? Hij is God vergeten. Dat is het ergste wat Gods kind kan doen. Hij heeft daar diep ontroerd gestaan bij Bethel, toen de stralen van Gods eeuwige liefde over zijn verloren staat heen schenen. En toen heeft hij het de Heere beloofd:

*'k Zal Hem nooit vergeten;
Hem mijn Helper heten,
Al mijn hoop en lust (Ps. 33:10, berijmd).*

En toch heeft Jakob God vergeten. Laten we zeggen: toen hij in Bethel aankwam, toen had hij niks. Toen had hij alleen maar een staf om op te leunen en een klein kruikje met olie om zich te verzorgen; meer had hij niet. En nu is hij rijk geworden. Hij heeft een veestapel, waar iedereen jaloers op is. Alleen: hij is God kwijt. Hoe moet dat dan, dominee? Hoe moet dat, als je op de grens gekomen bent om afscheid te nemen, gereed om een nieuwe tijd in te wandelen, waar Ezau voor je ligt, hoe moet dat nou?

Wel, mijn lieve hoorder, Jakob wordt wakker en het is alsof hij Bethel opnieuw doorleeft. Hij ontmoet God. En ik geloof dat dit Jakob zo diep ontroerd heeft. Dan komt hij 's morgens bij zijn vrouwen en zijn kinderen. Dan zegt hij: 'Ik moet

eens even met je spreken.'

En dan herinner ik me een lieve moeder in mijn gemeente, die tot haar kinderen zei: 'Lieve kinderen, luister eens. Ik heb vannacht God ontmoet.' Welnu, zo spreekt Jakob, met heel zijn verzonddig leven, met alles wat tegen hem is. Hij zegt: 'Lieve kinderen, luister eens. Ik heb God vannacht ontmoet. En God heeft me op mijn boekje gewezen, dat ik kwijt was. En nu heeft God bijgetekend. En omdat God bijgetekend heeft, met eerbied gezegd, wil God het met mij nog een poosje wagen. En ik kan nu ootmoedig zeggen: 'Nu wil ik het met die God weer wagen.' Hij zegt: 'Vannacht is God bij mij geweest en Hij heeft me op Bethel gewezen. En Hij heeft het mij in een droom laten zien, alles wat me wedervaren is.'

Mag ik je eens wat vragen, zeg? Wanneer was de laatste Godsontmoeting in je leven? Het oude jaar tikt langzaam weg. Nog een enkel uur en de zware klokken zullen het uitluiden. En dan wordt dit jaar neergezet in het graf der eeuwen. Het afgelopen jaar keert nooit, nooit meer terug. Een herinnering blijft, hè? Luister eens, opa. Hoe vaak heb je God ontmoet? Nee, ik vraag niet: hoe dikwijls ben je in de kerk geweest, maar hoe dikwijls heb je het geleerd:

*'k Heb U voorwaar in 't heiligdom
Voorheen beschouwd met vrolijk' ogen;
Hoe zag ik daar Uw alvermogen
(Ps. 63:2).*

Moet u lang terugdenken, zeg? De laatste Godsontmoeting is de beste verzekering dat u tot God bekeerd bent. Mag ik het eens heel eenvoudig uitdrukken? Als je God in het afgelopen jaar niet ontmoet hebt als een schuldvergevend en vertroostend Ontfermer, leg dan je boekje maar terzijde. En zeg dan maar dat je nog onbekeerd bent. Want Gods kind kan niet zonder God. En dan zeg ik met heilige ontroering: God kan niet zonder Zijn kind. En als Zijn kind niet meer naar God vraagt, dan vraagt God, in heilige ontroering, met liefde naar Zijn kind.

En zo kan Jakob er weer tegen, geliefden. Dan legt God hem dat boek voor. Dan geeft Jakob een herinnering. Dan krijgt hij een ontroerende herinnering. Wat was er ook alweer gebeurd, daar bij Bethel?

Dan stemt u in met Psalm 77 vers 7, zoals we samen gezongen hebben:

*'k Zal gedenken hoe voordezen
Ons de HEER' heeft gunst bewezen;
'k Zal de wond'ren gadeslaan,
Die Gij hebt vanouds gedaan;
'k Zal nauwkeurig op Uw werken,
En derzelve uitkomst merken,
En, in plaats van bitt're klacht,
Daarvan spreken dag en nacht.*

We zijn vanavond bij elkaar gekomen om te gedenken. Ik ben met u in Gods huis gekomen om een boek op te rapen. En om vanavond nog eens

terug te bladeren, al de dagen die voorbij gesnelde zijn, al de afgelopen jaren.

Wat was er ook alweer gebeurd in het leven van vader Jakob, laten we zeggen: twintig jaar geleden? Hij gaf een belofte. En toen had de Heere gezegd erbij gezegd: *De meerdere zal den mindere dienen*. En toen had de Heere hem eerlijk beloofd: *Gelijk geschreven is: Jakob heb Ik liefgehad, en Ezau heb Ik gehaat*.

En toen kon Jakob zijn tijd niet afwachten. Toen is hij begonnen om een klein beetje met God samen te werken. En toen het erop aankwam, wilde hij het werk van God uit Gods handen wringen. Hij wilde dat niet door middel van het genadeverbond, maar hij wilde het door middel van het werkverbond te pakken krijgen. En misschien nog niet eens helemaal met het werkverbond. Laten we zeggen dat hij werkverbond en genadeverbond een klein beetje dooreen geweven heeft. En toen is het gebeurd, toch? Toen zijn die geitenvelletjes om zijn polsen heen getrokken. Toen heeft hij de jagersjas van zijn broer aangetrokken.

En is hij, met leugen en bedrog, naar de kudde gegaan. En zijn moeder heeft het bokje voor hem geslacht. En toen zijn oude blinde vader tegen hem zei: 'Ezau, wat ben je toch vlug terug, man! Hoe heb je dat zo vlug kunnen vinden?', toen heeft hij gezegd: 'Dat heeft God me laten vinden.' En daar was niks, er was geen draad van waar. Want God had het hem niet laten vinden. Het was enkel leugen en bedrog wat hij uitsprak. En Jakob kon zijn broer bedriegen en hij kon pro-

beren om God te bedriegen, maar weet je wat het einde ervan geweest is? En ik hoop dat ik vanavond je toestand teken. Hij heeft de zegen op zak, maar hij mist het alleen in het hart.

En zo gaan ze het oude jaar uit. Ze hebben de belofte in hun zak, ze hebben de zakken vol met beloften. Alleen: er is er niet één van God bij. Er is niets bij wat God in hun hart verklaard heeft, door de bediening van de Heilige Geest.

En toen ging Jakob rijk weg. En weet je waar hij terechtgekomen is? Dat hij zelfs nog geen dak boven zijn hoofd had. En weet je wat hij met de belofte gedaan heeft? Niks. Zo kwam hij berooid en arm aan in Bethel. Hij had niet eens een bed om op te slapen en nog geen hoofdpeluw om zijn hoofd op neer te leggen. En toen, lieve gemeente, luister eens, toen was God de eerste. En dat is belangrijk.

Als je vanavond de kerk uitgaat en je mag weten dat God de Eerste geworden is in je leven. De ladder, ziet u, die kwam niet van beneden naar boven, maar juist andersom. En die ladder was uit Gods hart. En die werd uit de liefde Gods omlaag geschoven, zo laag! Hoe laag, dominee? Nog lager dan Jakob lag, namelijk op de harde rotsbodem.

En dan nog één ding, wat ik nog weleens vergeet. De engelen Gods waren bij hem. Want de engelen Gods klommen op en daalden neer. Weet je wat dat zeggen wil, mijn vriend? Jakob was weggevlucht en God was met hem mee gevluht. Jakob lag daar alleen en God was bij hem, zon-

der dat hij het wist. En dan nog één ding. De beloftenissen Gods dalen langs de ladder naar beneden. En de klachten en de verzuchtingen klimmen langs de ladder op naar boven. En dan ziet Jakob God bovenaan de ladder staan, als de God van Bethel, Die betuigde: Jakob, *Ik zal u niet begeven en zal u niet verlaten.*

En dat was Jakob vergeten. Hij was Bethel vergeten. Hij was de God van Bethel vergeten. Hij was zijn boekje kwijtgeraakt en hij was opgegaan in de rijkdommen en in het vee dat hij verkregen had.

Maar eeuwig wonder: God gedenkt aan Zijn verbond en God gedenkt aan Zijn eeuwige liefde. O gemeente, luister eens. Laat dan dit jaar wegzinken. Laat dan al de dagen van dit jaar begraven liggen onder de schuld. Laat u hier in de kerk neerzitten, terwijl u alles vergeten bent.

Er is een God Die Zijn eigen werk opzoekt. Er is een God Die aan Zijn kinderen gedenkt. En al is het dan twintig jaar geleden, maar Hij getuigt: 'Ik, de Heere, Ik ben nog Dezelfde. De God van Bethel, Die boven je stond. De God, Die je toen vertroost heeft. Diezelfde God ben Ik nog, Jakob. Al hebt u alles verzondigd en alles doorgebracht, maar Ik ben Dezelfde in Mijn liefde, Dezelfde in Mijn genade, Dezelfde in Mijn goedertierenheid.'

3. Een vertroostende herinnering

Iedereen heeft zo'n boekje, toch? Ik ben ook weer een jaar ouder geworden. Mijn boek is met

een extra jaar gevuld, dag voor dag. En nu voor u? U hebt ook zo'n boek. Het laatste jaar heugt het beste, toch? Ik herinner me als de dag van gisteren, dat we voor het eerst mochten voorgaan. Waar zijn de dagen, de weken, de maanden gebleven? Het keert nooit, nooit meer terug. Oudejaarsavond predikt me dat ik wat in dat boekje geschreven heb.

Ik weet dat er hier in de kerk zitten, die met moeite van het jaar afscheid nemen. Daar staat wat in, hè? Daar staan tranen in. Daar staat verdriet in. Daar staat moeite, daar staat zorg in, daar staat kruis in.

Abraham had ook zulk een boek. En Asaf had ook zulk een boek der gedachtenis. En nu nog één keer: wat staat er in uw boek?

Jakob opent zijn boek. En zijn vrouwen mogen meelesen. Zeg, luister eens! Mag ik vanavond eens in uw boek lezen? Ik zeg niet dat er veel gekend moet worden. Maar ik vraag u: heeft God Zijn Naam in uw boek geschreven? Er zijn wel eens van die kleine kinderen die vragen je dan of je jouw naam wil opschrijven in een boekje. En als dan dat kleine kind later terugkomt en ik heb mijn naam erin gekrabbeld, wat is dat kind dan blij.

Luister eens. Ik vraag niet naar heel veel. Ik vraag alleen maar: staat Gods Naam in je boek? Misschien met hele kleine lettertjes. Mag ik je dan nog wat vragen? Staat er ook een uur in, dat je het voor God verloren hebt? Staat ook in dat boek dat je schuld je tot schuld geworden is, en

de zonde tot zonde? Staat er ook in geschreven dat jij je verloren staat voor God beweend hebt, dat je een droefheid naar God gekend hebt, welke een onberouwelijke bekering bij je werkte tot zaligheid? Mag ik je dan nog meer vragen? Staat er nog meer in? Staat er ook de naam van Bethel in?

Wat bedoelt u met Bethel, dominee? Het eerste doorbrekende licht. Dat de ladder van boven naar beneden geschoven werd. Dat God je in de ruimte gezet heeft. Het oudejaar is bijna voorbij. Heb je de Borg ontmoet in je leven? Heb je Hem zien staan, voor het glasvenster?

Kan je zeggen als je met moeite, met zorg, afscheid neemt van dit jaar, dat je toch met ontroering lezen kan dat je Hem ontmoet hebt. Al was je de meest dwaze, de schuldigste, de ellendigste mens die er ooit geweest is. Dat je zeggen kunt: *Ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht.* Jakob leest dat boekje. Daar staat in: *Ik ben die God van Bethel.* Maar er staat meer in, hè! *Alwaar gij het opgerichte teken gezalft hebt.* Er is meer gebeurd. Vol ontroering was hij wakker geworden. Alles wat hij had, het kruikje, dat brak hij in stukken, om het laatste druppeltje olie over de steen uit te gieten. Hij heeft toen een steen opgericht. Zitten ze hier in de kerk, die stenen opgericht hebben? Die gedenkstenen opgericht hebben?

Hebt u gelezen wat er in staat? Hij heeft God wat beloofd. Wat zou hij God beloofd hebben, denkt u, toen hij daar, diep ontroerd, bij die steen

stond, met die gedachtenis aan Bethel, onder een geopende hemel? Ik geloof dat hij maar één ding beloofd heeft. 'Ach Heere, ik zal nooit meer zondigen en ik zal nooit meer buiten Uw wegen wandelen.'

Misschien is het zo ook in uw hart. Het is een kenmerk van vrije genade, dat, als de Heere overkomt, ze de hand op Gods Woord leggen. En dan beloven ze de Heere beterschap, dan beloven ze de Heere liefde, dan beloven ze dat aan de Heere met hun hele hart.

En nu twintig jaar later, Jakob. Wat heb je ervan terecht gebracht? Wat zegt u, dominee? Hij is na twintig jaar alles vergeten. Niet naar Bethel teruggekeerd na twintig jaar. Dat is erg!

Gemeente, luister eens! Bethel is nog geen Pniël. Moet ik het eens een beetje liefdevol en toch scherp zeggen? Er zitten er hier in de kerk, die liever rusten op tranen en gemoedelijkheden, dan op het Borgwerk van Christus. Die hun zaligheid opbouwen buiten het enige Fundament. Jakob heeft twintig jaar geleefd op het oude Bethel, zonder Pniël. En laat ik dit zeggen: als God hem niet uit Paddan-Aram verjaagd had, was hij er nooit uitgegaan. En als zijn broer hem niet opgejaagd had, ik geloof dat hij nooit of te nimmer uit Paddan-Aram teruggekeerd was. Maar God van de hemel, Die is de Eerste en Die is ook de Laatste.

Gemeente, luister eens! Wat hebben we ervan terecht gebracht in het afgelopen jaar? Ouders, hoe staat het met je kinderen? U hebt beloften

gedaan, toch? Hier hebt u gestaan voor Gods aangezicht, met het kruost wat je is toebetrouwd. Wat heb je de Heere beloofd? Dat je je kruost op zou voeden in de vreze Gods. Is dat geen aanfluiting? Dan wil ik er vanavond toch wat van zeggen. Dat er in vele gezinnen onder ons afgoden staan. Gelijk als bij Jakob de terafim. Jakob had nooit gedacht dat er in zijn huisgezin een terafim zou komen. Dat had hij nooit verwacht.

Lieve gemeente, wat erg als er bij uw kinderen de terafim staat. Dat in je eigen hart de afgoden zo vermenigvuldigd zijn. Beschamend, gemeente! Hoe behoorde ik te wezen? Hoe behoorde u te wezen? Hoe behoorde de Kerke Gods te wezen? U vergunt het me toch wel dat ik me vanavond even leeg preek? Hoe behoorden de Gereformeerde Gemeenten te zijn? De Gereformeerde Gemeenten, gebouwd door dominee Kersten en dominee Fraanje, hoe behoorden die te zijn? Als een lichtend licht.

Ik vrees weleens dat we vergeten zijn dat we afgeleden zijn, ook als huisgezinnen. En dan heb ik het alleen nog maar over het uiterlijke. Als ik het over het innerlijke moet hebben, dan moeten we concluderen dat we de waarheid hebben ingeruild. Dat we, in plaats van het enige Fundament, vanwege de verkiezende liefde Gods, een verbroken werkverbond gekregen hebben. Moeten we dan niet in beschaamdheid hier neerzitten?

Een herinnering. Zet mij maar terzijde, geliefden. Ik waarschuw u! Maar God komt erop terug. Hij

zegt: 'Jakob, luister eens. Ik, *Ik ben die God van Bethel, alwaar gij het opgerichte teken gezalfd hebt, waar gij Mij een gelofte beloofd hebt.*' Begrijpt u het? God komt erop terug, ouders. God komt terug op dit jaar. Eén keer, één keer zullen de boeken geopend worden. Eén keer zal het boek der gedachtenis van u worden opengeslagen.

Er ligt nog wat in die tekst. Ik geloof dat ik het belangrijkste oversla. Die ladder, ziet u. Wie is die ladder, dominee, zonder dat u vergeestelijkt? Dat is Christus Jezus. Dat heeft Hij Zelf gezegd. Die ladder is de verbintenis vanuit de eeuwigheid hier op de aarde, waardoor een arme, verloren, goddeloze zondaar met God verenigd wordt.

Die ladder, ziet u, komt niet van beneden naar boven, maar die ladder komt van bovenaf, uit de hemel. Die komt uit de eeuwigheid, die komt uit het eeuwige liefdeshart van God. En nu gaan al de zuchten langs Christus en door Christus heen en die bereiken God. Kun je het volgen, vriend? En door Christus, langs die ladder, bereiken de troostwoorden het hart van Jakob. En kom ik waar ik wezen wil. Jakob is niet alleen God vergeten, hij is die ladder ook vergeten. Hij is Christus vergeten.

En weet u wat nou de troost is, bij het einde van dit jaar? God vergeet Zijn kinderen niet. God vergeet Zijn arme volk niet.

*Gij, evenwel, Gij blijft dezelfde, o HEER;
Gij zijt van ouds mijn toeverlaat, mijn Koning,*

*Die uitkomst geeft, en, uit Uw hemelwoning,
Voor ieders oog Uw haat'ren gingt te keer*
(Ps. 74:12, berijmd).

Dat is mijn troost. Lieve gemeente, luister eens! Dat is de troost voor mij. Dat is de troost voor heel de Kerk. Dat is de troost voor de kleinen, dat is de troost voor de groten, voor de bekommerden, voor iedereen die God vreest. Dat Degene, Die bovenaan de ladder staat, onveranderlijk is. Die heeft niet alleen Jakobs zonden gezien, maar Die heeft zijn zonden ook vergeven. Die heeft Jakob geleid langs een weg die hij niet geweten had. En welke weg is dat dan, dominee? Wel, dan moet je straks eens kijken. Dan laat God Jakob langzamerhand met alles vastlopen. Tot in de dood toe. Totdat hij alleen overblijft. Dat is Gods weg. Opdat Jakob zijn troost niet alleen zou zoeken in Bethel, maar dat hij later in Pniël terecht mocht komen. Waar al de schuld vergeven wordt en de Zon der gerechtigheid op mocht gaan.

Weet je wat er overschiet, geliefden van het afgelopen jaar? Niets anders dan schuld. En ik geloof dat God het daar op aangestuurd heeft. Dat er van Jakob niets anders overschoot dan één brok schuld. Want hij kreeg een volkomen God en een volkomen Verlosser. Een Zaligmaker, Die enkel precies gekomen was om een verloren mens zalig te maken.

Vandaar dat die ladder zo laag naast en onder Jakob daalde. Opdat Jakob niet zou vergeten: God, Die daar boven staat, dat is nou mijn God. Die

het hem beloofd heeft: 'Ik heb Jakob lief. Ik heb die schuldige Jakob lief met een eeuwige liefde.' Daarom kon en mocht hij afscheid nemen van Paddan-Aram. Dan mocht hij afscheid nemen van zijn oom, dan mocht hij afscheid nemen van zijn afgoden. En zo kon hij wel getroost op reis gaan, de nieuwe toekomst tegemoet.

Dan is er zekerheid, ook voor de Kerk. Ik hoor zingen en ik krijg er zin in om mee te zingen:

*Zij gaan van kracht tot kracht steeds voort;
Elk hunner zal, in 't zalig oord
Van Sion, haast voor God verschijnen.*

Maar dan is er ook een gebed dat wij gaan zingen. Psalm 84 vers 4:

*Zij gaan van kracht tot kracht steeds voort;
Elk hunner zal, in 't zalig oord
Van Sion, haast voor God verschijnen.
Let, HEER' der legerscharen, let
Op mijn ootmoedig smeekgebed;
Ai, laat mij niet van druk verkwijnen;
Leen mij een toegenegen oor,
O Jakobs God, geef mij gehoor.*

Ik zie Jakob nog één keer staan met het boek der herinnering in zijn hand. En hij leest. Hij leest met tranen in zijn ogen. Hij leest Gods Naam, hij leest Gods werk. En dan moet hij verder gaan. Dan gaat hij een onbekende toekomst tegemoet. Zoals wij straks het onbekende van nieuwe jaar

tegemoet gaan.

Wat er komen gaat? Jakob vreest. Wel, ik vrees een beetje met u. Ik vrees voor de toekomst. Ik vrees soms voor de Kerk des HEEREN. Het meest heb ik bevreesd te zijn voor mezelf.

Is het u opgevallen dat het meevalt? Als Jakob bij zijn vrouwen komt, dan moet hij zijn vrouwen inwinnen, dat ze meegaan. En dan moet hij hen overtuigen dat het het beste is om afscheid te nemen.

Mag ik je eens wat zeggen, moeder? Als je God met je meegaat, wie zou dan nog tegen je zijn? Dan gaat die opgeschoten jongen vanzelf mee hoor, als God met je is. Als je mag zeggen: 'De Heere is vannacht bij mij geweest.' Dan moet zelfs de onverschilligste jongen er voor vallen. Net als bij die moeder die diep ontroerd, 's morgens wakker werd. Toen riep ze het hele gezin bij elkaar en ze zei: 'Jongens, luister eens, ik heb vannacht mijn God ontmoet.' En dan buigt iedereen, toch?

Jakob mocht gaan vertellen wat er in afgelopen nacht gebeurd is. Dat hij zijn God bij vernieuwing heeft ontmoet. Toen kreeg hij zijn vrouwen mee, toen kreeg hij zijn kinderen mee. Er is er niet één die er wat tegenin bracht. Moet je eens horen wat die vrouwen straks zeggen van hun eigen vader. Ze zeggen: 'We hebben van onze vader nooit anders dan verdriet gehad.' En dan zeggen ze tegen Jakob: 'Waar u ook heengaat, wij gaan met u mee'. Dan kan hij makkelijk afscheid nemen. Heb je het gehoord, jongens? Heb je ook zo'n

moeder? Heb je ook een vader, die weet wat God is en wie God is? Weet je wat ik weleens gezegd heb, jongens? De kinderen hebben geen eerbied meer voor de godsdienst. Maar de kinderen hebben wel eerbied, dat durf ik u vanavond, op de laatste avond van het jaar te zeggen, zelfs de meest opgeschoten jongen, die van de waarheid niks moet hebben, die heeft eerbied voor de vreeze Gods. En als vader uit de vreeze Gods spreekt, krijg je die jongens mee.

Er is nog wat. Ezau, daar was hij bang voor. Je kunt weleens makkelijk zeggen: 'Zij gaan van kracht tot kracht steeds voort.' Maar als je het laatste stukje van het versje zingt: 'Let, HEER' der legerscharen, let', dan komt het erop aan. Want hoe dichtert hij bij Ezau komt, hoe dichtert het zwaard op hem wordt gericht. Dan heeft hij schuld, ziet u! En toch, hij gaat. Omdat God zegt: 'Die kiest de welgebaande wegen.'

Er is nog wat. Hij moet na Ezau straks God ontmoeten. Lieve jeugd, vanavond in dit jaar voor het laatst: ik moet één keer God ontmoeten. Ik geloof dat er een volk onder mijn gehoor is, dat leert verstaan: 'Sion zal door recht verlost worden'. Dan moet ik een rechtvaardig God onder ogen komen.

Ik ga nog even met je overdenken. Bethel was achter de rug. Doorbrekend werk had hij leren kennen. Een geopenbaarde Christus was in zijn leven verschenen. Liefelijke beloften gekend. Maar het recht Gods was nog niet verheerlijkt in de ziel.

En Jakob bleef alleen over. Hij had zijn vrouwen en zijn kinderen voor deze reis meegekregen. Maar in het uur des gericht was er niet één meer bij hem. Heb ik het goed gezegd, vader? Als de Heere met me af gaat rekenen, dan blijf ik alleen over. Dan valt de grond uit Bethel, dan vallen de gronden uit mijn tranen, uit versjes en teksten, uit Godsontmoetingen. Dan blijft er maar één zaak over. Dat is het recht Gods. Toen ging God met hem afrekenen. En dat deed Hij op een liefdevolle wijze. Dat doet Hij altijd zo liefdevol, o, dat kan ik u niet zeggen. Dat de Heere met Zijn Kerk, niet op een rechtvaardige wijze, maar op een liefdevolle wijze afrekent. Dan gaat hij afrekenen met een Worstelaar, met die dierbare Borg, met die gezegende Middelaar, Die alle schuld van Jakob op Zich genomen heeft.

En als Hij overwint en Jakob verliest het, dan zegt Hij de overwinning Jakob toe. En Hij zegt: *Want gij hebt u vorstelijk gedragen met God en met de mensen, en hebt overmocht.* Dat is wat om te horen als ik verloren mag gaan, dat ik me vorstelijk gedragen heb. De wapens moet ik inleveren. Vorstelijk gedragen met God en met de mensen. En toen kwam Jakob hinkend de strijd uit.

En de zon rees hem op, als hij door Pniël gegaan was. Zou je er niet jaloers op worden, vanavond? Al moet ik dan hinkend het oudejaar uitgaan. Al moet ik dan met een wond in mijn ziel, met een smart die groot is, het jaar uitgaan. Ik zeg het vanavond tot troost. Al moet je dan zonder je kind, zonder je vrouw, zonder je man, zonder hetgeen

je zo lief was, het jaar verlaten. Al is het nog zo moeilijk, maar wanneer je God overhoudt, dan heb je net genoeg.

En de zon rees hem op, als hij door Pniël gegaan was. Het is toch een rijke herinnering. Ik wil mijn boekje toch nog niet missen, eerlijk niet. Al ligt mijn boek nog zo onder het stof, ik wil in mijn boek lezen. Ook al moet ik dan ver terugdenken. Er zit iemand in de kerk, die zegt: 'Dominee, ik geloof dat het dertig jaar geleden is, dat ik Bethel doorleefde. Ik wil dat toch nog niet missen! Al is het dan alleen nog maar als herinnering. Al is het een zoete herinnering, een zalige herinnering. Ik wil het toch niet missen. Alleen één ding: er is meer. Niet alleen terug bladeren, maar ook vooruit bladeren! Niet alleen Bethel.

Er zit een weduwe in de kerk, die zegt: 'O dominee, ik ben zo alleen, ik ben zo verlaten.' Ach, als de God van Bethel maar meegaat, dan heb je alles. Als je vanavond de kerk uitgaat en je houdt niets anders over dan schuld, schuld en nog eens schuld. Als de Heere Zich nog in wil laten met zo'n mens, met een vergeter, met een dwaas, met een schuldige, met één die gezondigd heeft tegen al de geboden Gods. Als Hij zegt: 'Jakob, Ik kan je toch niet vergeten'. *Want Ik, de HEERE, word niet veranderd.* Dan gaan we bemoedigd, jonge mensen, dan ga ik bemoedigd de kerk uit. En dan gaan ze straks zo naar huis toe.

Je moet me één ding beloven, jongens! Blijf maar thuis, hoor! Als de wereld op een heidense manier het jaar uitknalt of wat dies meer is, ga niet

mee, hoor! Zul je vanavond niet aan de drank..., zul je vanavond niet..., och, noem maar op. Er zijn zoveel van die dingen. Er is maar één plekje dat ik je toewens. En dat is de binnenkamer. Heb je nog wat te lezen, zeg? Ik weet nog wat. Neem je boekje, deze herinnering nog maar eens. Als ik het vanavond niet verder kan brengen dan alleen maar een herinnering, dan ga ik het nog één keer lezen.

Er zijn mensen, die hebben een dagboekje. Misschien is er hier één van Gods kinderen, die zegt: 'O dominee, zo'n dagboek heb ik ook. En als ik niet slapen kan, dan neem ik het boek der herinnering op.' Nou, lees het dan nog maar eens een keer.

*'k Zal gedenken hoe voor dezen
Ons de HEER' heeft gunst bewezen;
'k Zal de wond'ren gadeslaan,
Die Gij hebt vanouds gedaan;
'k Zal nauwkeurig op Uw werken,
En derzelve uitkomst merken,
En, in plaats van bitt're klacht,
Daarvan spreken dag en nacht (Ps. 77:7).*

Dan leg ik vanavond mijn boekje niet terzijde. Jongens, weet je wat je me beloven moet? Als je vanavond naar je bed toegaat en je hebt ook een boek der herinnering, neem dan het beste boek er nog eens bij, Gods Woord. En lees daarin en zeg dan: 'Lieve Heere, ik heb gehoord dat ieder van Uw kinderen een dagboek krijgt. Zou U mij

er ook één willen geven? En zou U in mijn boek Uw Naam willen opschrijven?'

De kleine kinderen vragen me weleens: 'Dominee, wilt u er eens een stukje in schrijven, met uw naam?' Als jij je boekje nou eens bij de Heere voor hield, jongens, en je zegt: 'Heere, zou U Uw Naam er eens in willen schrijven? Zou U ook eens willen aantekenen: Bethel?' En dan is de Heere machtig, zo machtig, dat, voordat het jaar ten einde gespoed is, jongens, dat de Heere het nog goed kan maken. Zo goed, dat het laatste uur van deze dag je aller-, allerbeste uur wezen zal. Waarin Hij zegt: *Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde.* Amen.

Slotzang: Psalm 146 vers 3

*Zalig hij die, in dit leven,
Jakobs God ter hulpe heeft!
Hij, die, door den nood gedreven,
Zich tot Hem om troost begeeft;
Die zijn hoop in 't hach'lijkst lot
Vestigt op den HEER', zijn God.*

DE VEILIGSTE WEG IN HET NIEUWE JAAR

Preek over Matthéüs 16 vers 24

Zingen: *Psalm 25:2*
Lezen: *Matthéüs 16:13-28*
Zingen: *Psalm 17:3 en 4*
Psalm 3:2
Psalm 73:12

U kunt de tekst vinden in Matthéüs 16 het 24e vers, waar we aldus lezen:

Toen zeide Jezus tot Zijn discipelen: Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op en volge Mij.

We willen samen gaan overdenken:

De veiligste weg in het nieuwe jaar.

En we zien:

1. *Dat is een weg achter Christus.*
2. *Dat is een weg vol van zelfverloochening.*
3. *Dat is een weg van kruisdragen.*

1. Dat is een weg achter Christus

We gaan dus met elkaar denken over de veiligste weg. Ik zeg niet dat dit de gemakkelijkste weg is.

Dit is een weg, waar Simon Petrus geheel tegenop stond. En waar hij tenslotte van zei: *Heere, zijt U genadig; dit zal U geenszins geschieden.*

We staan aan het begin van het nieuwe jaar. En wat de toekomst brengen zal, dat weet ik niet. Ik weet alleen maar dat er een weg is, die de Heere Zijn Kerk leert, waardoor alle verstandigen naar boven mogen gaan. En vraagt u me: 'Welke weg is dat?' Dat is niet de weg voor Christus. Dat is niet de weg naast Christus. Dat is de weg achter Christus.

En dan moet u maar onthouden wat dat wil zeggen. De Zoon des mensen gaat de weg van de vernedering! Dan zal de Kerk moeten volgen. De Zoon des mensen gaat een weg van kruisdragen. Dan zal de Kerk ook niet anders kunnen. Die met Hem verheerlijkt worden, zullen eerst met Hem moeten lijden en met Hem moeten sterven. Dan moet ik weleens van plaats wisselen. *Ga weg achter Mij.* Simon? Nee: *satanas!* Dat zal je toch gezegd worden, op de nieuwjaarsmorgen in de kerk: 'satanas'. Waar Petrus zo goed begonnen is. Waar hij een belijdenis uitgesproken had, waar de ganse Kerk op rust. *Zalig zijt gij, Simon Bar-Jona; want vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader, Die in de hemelen is.* Maar moest je toen horen, Petrus? 'Dat hebben

vlees en bloed je wel geleerd. En daarom: *Ga weg achter Mij, satanas!*

De weg achter Christus is een weg van zelfverloochening. U moet goed onthouden, geliefden: dat is niet de verloochening van uw naaste. Dat is niet een verloochening van de wereld. Ook niet een verloochening, zoals Simon Petrus dat deed, toen Hij zijn dierbare Meester verloochende. Dat is zichzelf verloochenen. Dat is liegen tegen uzelf. Dat is dat hoogmoedige, dat eigengerechtigde bestaan van een mens een halt toeroepen. Te leren buigen en bukken, om zo achteraan te komen, met lege handen.

Vervolgens is de veiligste weg: kruisdragen. Ik zie iemand naar me kijken. Kruisdragen? Ja, inderdaad. Zijn kruis achter Christus aandragen. Zoals Simon van Cyréne het geleerd heeft. Kom, laten wij dit woord met elkaar bij het begin van dit nieuwe jaar gaan overdenken.

Het is met een gevoel van ontroering, met een gevoel van erkentelijkheid, dat we samengekomen zijn op de eerste dag van het nieuwe jaar, rondom Gods Woord en getuigenis. Om hier een zegen af te smeken van Hem, Die alleen maar zegenen kan. En dan denken we nog een ogenblik terug aan gisteravond. Toen we de deur van het vorige jaar op het slot hebben zien gaan. We lezen in Gods Woord: *en de deur werd gesloten.* En u ziet het als het ware voor u uitgetekend. De feestzaal, waar straks de Bruidegom, met een grote feestvierende menigte, naar binnen

zal gaan. Waar alle dingen gereed zijn. Waar de ronde tafel staat aangericht. Waar de wijn nieuw gedronken zal worden.

En dan is het of de Bruidegom een ogenblik wacht. Want immers, Hij gaat niet alleen naar binnen. Hij wacht. Hij wacht op Zijn volk. Hij wacht, totdat ook de allerlaatste binnengekomen is. En al zijn ze wijze maagden, die hebben liggen slapen, terwijl hun lamp uitgeblust was. Het is alsof Hij met ontroering, door de duisternis van de nacht, naar hen zoekt. En Hij is niet tevreden, voordat ze ook door die geopende deur naar binnen zijn gegaan. En al was het dan nauwelijks, op het nippertje, maar ze zijn er toch gekomen. En ze zullen op het allerhoogst de Bruidegom gaan vereren.

De deur is niet alleen gesloten voor degenen die binnen zijn, de deur is ook gesloten voor degenen die buiten gesloten zullen worden. En waar de boom valt, daar zal hij eeuwig wezen. En al staan de dwaze maagden, met heilige bewogenheid, buiten de deur, al laten ze de klopper op de deur vallen, zeggende: *Heere, Heere, doe ons open...* Toch blijft de deur voor hen gesloten.

De deur is gisteravond in het slot gegaan. En wat voorbijgegaan is, keert nooit meer terug. Al de dagen van het verleden jaar, de dagen van moeite, de dagen van zorg, de dagen waarin we aan het graf gestaan hebben. Al die dagen zijn voorbij. Ze keren nooit meer terug. Ze liggen in het graf van de eeuwigheid.

En ik kan me indenken dat een moeder, staande

op de drempel, nog een ogenblik met heimwee terugdenkt aan dat graf. Waar ze gestaan heeft, met haar kinderen. O, wat een moeite geeft het nu, terwijl de deur opnieuw geopend wordt, te mogen voortgaan op de weg die de Heere u aanwijst. Echter, weet u wat een troost is, geliefden? De wereld staat alléén aan het begin van het jaar. De wereld gaat zonder uitzicht door de geopende poort heen. Maar Gods Kerk niet.

Bij de deur die nu voorzichtig geopend wordt, staat de Koning der koningen, de Alfa en de Omega, Die door de geopende poort spreekt: *Ik ben met ulieden al de dagen*, ook al wordt het moeilijk. *Al de dagen*, ook wanneer dat kruis zo ontzaglijk zwaar is. *Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld*. Totdat de Kerk ingaat in de eeuwige vreugde Gods. In het nieuwe jaar der verlost van de Kerk des Heeren.

Wat het nieuwe jaar brengen zal? Ik heb u gezegd: deze deur is opengegaan. En ik kijk niet verder dan het huidige ogenblik. Ik kan niet eens zeggen of ik er vanavond nog ben. Ik kan niet zeggen of ik het einde van het jaar nog mee mag maken. Ik weet niet of er oorlog komen zal. Ik weet niet of er voor mij een ziekbed is weggelegd. Ik weet niet of ik straks mogelijk afgekeurd zal worden, omdat ik een hartaanval kreeg of wat dies meer zij. Ik weet het niet.

Ik weet alleen dat er achter die geopende deur een weg is. Een weg die veilig is. Waar de Heere Zijn Kerk uitnodigt om die weg te bewandelen, die Hij voorgegaan is. De veiligste weg.

Ik zeg niet dat het de makkelijkste weg is. Wilt u de makkelijkste weg, dan zou u mogelijk de weg van de wereld moeten kiezen. Maar zou u de meest veilige weg willen gaan, welnu, zegt de Heere, die kome achter Mij. Achter die dierbare Borg, Die Zijn voetstappen heeft gezet op deze aarde. En:

*Waar Gij Uw voetstap zet,
Daar doet Gij 't al ten zegen dijen;
Daar druipt het al van vet
(Ps. 65:8, berijmd).*

En nu hoeft de Kerk niet anders te doen, dan te leren:

Ik zet mijn treden in Uw spoor.

Het spoor dat Hij gegaan is. Dat spoor dat alleen maar veilig is. Welke weg is dat, geliefden? Wel, Christus Jezus heeft het ons gepredikt. En van eeuwigheid is Hij de gewillige Zoon des Vaders. Hij is zelfs, zoals Hij gezegd heeft: de Weg. Hij is de weg naar het hart van God. Hij ging die weg uit liefde. Hij heeft die weg bewandeld vanuit de hemelzalen. Hij is op de aarde gekomen. Hij is in de verdrukking neergelegd. Hij is over de aarde gegaan. Hij heeft gezegd: *De vossen hebben holen, en de vogelen des hemels nesten; maar de Zoon des mensen heeft niet waar Hij het hoofd nederlegge.* En die weg nu, heeft Hij niet alleen aangewezen,

maar die weg heeft Hij Zelf ook bewandeld. Die weg heeft Hij gevolgd tot aan het bittere kruis toe. Daar heeft Hij Zich doodgeliefd voor Zijn lievelingen. Die weg moet nu de Kerk leren bewandelen. Die weg van diezelfde vernedering. Die weg van diezelfde eenzaamheid. Die weg dwars door de zee, waarin de voetstappen niet bekend worden. Een weg van afbraak. Een weg, waarin een mens zijn leven moet laten, om tenslotte uit te roepen:

*Als mij geen hulp of uitkomst bleek;
Wanneer mijn geest in mij bezweek.
En overstelpt was door ellend',
Hebt Gij, o HEER', mijn pad gekend
(Ps. 142:2).*

Die weg heeft de Kerk des Heeren te bewandelen. Ik heb u gezegd: Dat is niet de makkelijkste weg. Dat is ook niet de eenvoudigste weg. Dat is de moeilijkste weg, waar zelfs vlees en bloed vierkant tegenin gaan. Wat zeg ik? Waar vlees en bloed tenslotte van zeggen: *Heere, zijt U genadig; dit zal U geenszins geschieden.* Het is de eerste dag van het nieuwe jaar op de weg van Christus Jezus, op de weg van Cesaréa Filippi, als ik het zo eens mag zeggen. De Heere Jezus roept Zijn kinderen op deze nieuwjaarsmorgen bij elkaar om hen te onderwijzen in die geopende poort die voor hen ligt. Om voorbereid te zijn voor de weg die nog zo verborgen ligt. Hij stelt hen een allernoodzakelijkste vraag: *Wie zeggen de mensen dat Ik, de Zoon des mensen, ben?*

Ik dacht dat dat de vraag is. Het gaat er niet om, mijn toehoorder, wat er in de toekomst gebeuren zal. Het gaat er niet om of de rode leeuw straks over de grenzen heen zal trekken. En of de beer uit de Russische velden ons straks zal overheersen, dat is bijzaak. Het gaat er niet om wat men in de vergaderzalen in Washington uitsprekt. Het gaat er niet om wat een prediker zegt. Het gaat niet over u, het gaat niet over mij, het gaat maar over één Persoon. Wat zeggen ze van Christus?

De wereld zegt: *Ziedaar een Mens Die een vraat en wijnzuiper is, een vriend van tollenaars en zondaren.* De godsdienst zegt: *Het is niet behoorlijk dat Hij leeft.* De één zegt: 'Hij is Johannes de Doper.' Een volgende geeft een kostelijk getuigenis: 'Hij is één van de profeten.' En toch is dat echt niet zo belangrijk. Het is niet het belangrijkste wat mijn oudvaders van Hem gezegd hebben. Het is niet het belangrijkste wat mijn arme vader, op zijn stervensspende, van Hem getuigd heeft. Wat mijn moeder mij onder tranen heeft voorgehouden. O, het wordt altijd weer zo'n persoonlijke zaak. Gij. *Maar jij, Petrus, wie zegt jij dat Ik ben?*

En hier vanmorgen, op deze eerste dag van het jaar, komt de eerste prediking tot u en tot mij. Moeder, hoe is uw verhouding tot die dierbare Borg? Vader, zeg, luister eens! Kent u het geheim, dat u in de binnenkamer uw liefde voor Hem uit moogt spreken? *Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U liefheb.*

Het is toch zo ontzaglijk erg als we het oude jaar

onbekeerd ingegaan zijn, het oude jaar in Gods huis te hebben gezeten, kennis van de waarheid vermeerderd hebben en toch nog onbekeerd gebleven te zijn. Het is toch erg dat je zo door die poort bent geglipt, het nieuwe jaar in. Het is toch zo verschrikkelijk, moeder, dat je hier vanmorgen in de kerk moet zeggen: 'O God, ik ben nog onbekeerd'.

En weet u wat het eeuwige wonder is? Dat de Heere voor onbekeerden nog een boodschap van genade heeft. En dat Hij u, bij het begin van het nieuwe jaar, oproept tot waarachtige bekering. Ik heb maar één hoop, geliefden. Dat er in dit nieuwe jaar nog paarden worden opgeraapt. Dat ze worden geslepen en in de kroon van de Middelaar worden ingeplant.

Wie zegt gij, moeder, wie zegt gij, vader, wie zegt gij dat ik ben? En dan komt het bij Petrus openbaar wat hij is. En ik geloof dat hij een woord uitspreekt, zoals hij het niet eerder had uitgesproken: *Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.*

O, toehoorders, wat een zalig wonder, wanneer er een nieuwe belijdenis, een woord van genade uit uw ziel komt. Het wordt ook gezegend. *Zalig zijt gij, Simon Bar-Jona; want vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader, Die in de hemelen is.* Dat komt voort uit het hart des Vaders. Daarom: Zalig, eeuwig zalig.

Alleen: belijden is niet hetzelfde als beleven, toch moeder? Je kunt de kostelijkste belijdenis uitspreken. En dat je er in de beleving toch niets van terechtbrengt. Je kunt de heerlijkste waarheden met

je bloed onderschrijven. Je kunt de oudvaders omhelzen. Je kunt met heimwee terugdenken aan het volk, dat door God geleid is tot in de hemelpoort toe. Het gaat niet alleen om een goede belijdenis, maar ook om een godzalig leven.

2. Dat is een weg vol van zelfverloochening

En nu gaat de Heere het verschil tussen belijden en beleven aanwijzen. En dan zegt Hij: 'Hoor, Simon.' Hij gaat het als het ware uitschilderen. En dan zegt Hij: 'Simon Bar-Jona, en heel de Kerk, weten jullie wat de weg is die u gaan moet? De weg van de Zoon des Vaders, dat is de weg die Ik zal voorgaan. Ik zal worden overgeleverd; Ik zal gaan de weg naar het kruis. Die weg zal uitlopen in de diepten van de dood. Ik zal tot in de engten van het graf neerdalen.'

En dan komt de beleving. Dan gaat Petrus niet achter Christus staan, maar dan gaat hij voor Hem staan en zegt hij: 'Heere, alles mag, maar dat nooit.'

Hebt u het begrepen, geliefden? De Kerk wil wel een verhoogde Zaligmaker. De Kerk wil wel een geheiligde Jezus, Die triomfeert. Maar de Kerk wil geen vernederde, een bloedende Bruidgom, Die over de aarde kruipt, met Zijn aangezicht in het stof. Die het uitroept:

*Mijn God, hoe zwaar,
hoe smart'lijk valt dit lijden
Voor mijn gemoed! (Ps. 22:6, berijmd).*

Dat willen ze niet voor Christus, dat willen ze voor zichzelf ook niet. Hoe komt dat, dominee? Ach, daar zijn verschillende dingen voor aan te wijzen. Wat had dat volk, geliefden, wat had dat keurkorps van genade - want zij waren keurlingen van Jezus Christus - Hem in Zijn naaste omgeving grootgemaakt. Maar wat hadden ze ondertussen weinig daarvan overgehouden. Ja, ze hadden geen enkel inzicht in het lijden en in de heerlijkheid van Christus.

Wat moet ik er toch diep ingeleid worden! Is het niet waar, vader, die de Naam van Christus noemt? We moeten in de weg van de beleving, in de weg van achteruitgang in mijzelf, gaan leren: zij die met Hem verhoogd worden, die met Hem verheerlijkt worden, moeten eerst met Hem vernederd worden. Hun kroon moet omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd worden.

En weet u waar ik dan terecht kom, moeder? Ik sta zo graag voor Christus. Ik wil zo graag zelf de weg bepalen, waarlangs ik zal gaan. Ik wil het vandaag, op deze eerste januari, zo graag zelf uitstippelen. 'Heere, als U nu met mijn gezin die weg wilde gaan! Als U mijn kind op die weg wilt gaan leiden!'

Ik heb zoveel wensen voor God, toch? 'Heere, als ik maar gezond door het leven mag gaan. Ik wil niet dat me moeiten of verdriet zullen overkomen. De makkelijkste weg wil ik Hem voor-schrijven.

En wat zegt de Heere tegen u? 'Sta niet vóór Mij, maar ga achter Mij.' En dan moet ik weleens op

een plaats terechtkomen, waar ik helemaal niet wil zijn.

U zit op deze nieuwjaarsmorgen in de kerk en uw ware gedaante wordt uitgeschilderd. Tegen u wordt gezegd: *Ga weg achter Mij.* Niet: 'kind van God'. Niet: 'apostel'. Niet: 'ouderling of dominee'. Maar: *Ga weg achter Mij, satanas.* Het valt niet mee, op de eerste dag van het jaar, om zo bij je naam genoemd te worden. *Ga weg achter Mij.* Ik wil niet alleen vooraan staan, ik wil ook naast Hem lopen. Ik wil wel aan de hand met Hem meegaan. En nu mag ik niet vóór en ik mag niet naast, maar ik moet achter Hem aankomen.

We staan aan het begin van het nieuwe jaar, geliefden. Wat zal dit jaar voor u brengen, moeder? Dat hebben we ons vorig jaar ook al afgevraagd. We wisten niet dat de Heere met de zeis van de dood door de gemeente zou gaan. Dat wisten we niet. We wisten niet dat degenen die over de drempel kwamen, dat die maar ter helfte kwamen en het einde niet volbrachten.

Misschien ben ik er volgend jaar ook niet meer. Velen van mijn ambtsbroeders, bij wie het hart een keer oversloeg en met een hartinfarct neervielen, zijn niet meer. Het kan toch, hè? Op een bepaald ogenblik dat God mij de adem inhoudt. Het kan ook bij u, broeders. U zit hier nog. Zult u het hele jaar uw plaats mogen innemen? Zult u het hele jaar, achter het bordje of op de kansel, Gods Woord mogen lezen? Of zal ook in dit jaar verkondigd worden:

*Men kent en vindt haar standplaats
zelfs niet meer.*

Zal het wáár worden dat de oordeelswolken - o, vreselijk! - in dit jaar tot een uitbarsting komen? Dat de raketten, waar anderen in een ontzaglijke mate een voorproefje van gehad hebben, over onze gezinnen zullen worden geschoten? O, mijn toehoorders, wat een vragen, wat een vragen.

Hoe zal het met mijn kerk gaan? Hoe zal het met de docenten gaan? Die zijn ook zo zwak als een riet. Hoe zal het met de studenten gaan? Ach, hoe zal het met de waarheid gaan, in het midden van de gemeenten? Zal de leer van vrije genade als een banier opgericht blijven? Of zal, ook in die weg, Gods Woord van de kansels worden geweerd? Want ach, mijn geliefde toehoorders, er komt een machtsgolf op ons aanspoelen. Men spreekt van het jaar van de islam. Men waarschuwt voor de geweldige krachten, de goddeloze krachten, die uitgegoten zullen worden over de kerk.

Dat is belangrijk, maar niet het belangrijkste. Boven die machten, bij die geopende poort, staat een Koning. Hij getuigt: *Ik ben de Alfa en de Omega*. En Hij roept Zijn Kerk op: 'Die Mijn discipel wil worden...' Zou je dat willen zijn, moeder? Jongens in de kerk, zou je bekeerd willen worden? Zou je ook een discipel willen wezen? Het kleinste, het allerkleinste kind van God willen zijn? Ja, maar dat kan alleen door achter Hem aan te gaan. Dan leer je het kruis te dragen. Dan

leer je alle krachten te verachten. Dan te leren niet de belangrijkste te wezen. Maar dat bedelaarsgebedje te bidden: 'Heere, ik hoef niet vooraan te staan, als ik maar mee mag gaan.'

Dan ben ik weleens jaloers op die Kerk die al boven is. Die Kerk die door de Jordaan getogen is. Die Kerk die eeuwig in de feestzalen Gods is. Waar eeuwig Gods lof verkondigd wordt. Dat is de eerste les.

De tweede les is: *die verloochene zichzelf*. Dat is niet zo eenvoudig, toch? Weet je wat het makkelijkste is? Om je naaste te verloochenen. Om vanmorgen bij de geopende deur te staan en iedereen af te keuren en iedereen buiten het Koninkrijk der hemelen te stellen. Om het zwaard van uw gerechtigheid er door te halen, maar ondertussen Jezus te verloochenen.

Ja, ik kan de wereld makkelijk verloochenen. Omdat ze mij met hun lawaai vannacht de slaap uit mijn ogen heeft geweerd, tot vanmorgen vijf uur. Ik heb geen oog dicht kunnen doen, omdat de krachten van de hel gaande waren. Toen de vlammen oplaaiden van het vreugdevuur der wereld. Ach, dan kan ik de wereld makkelijk verloochenen. En ze, met de farizeeërs, het zwaard der gerechtigheid voorhouden en zeggen: 'Geenszins komt u in het Koninkrijk der hemelen.' Maar dat bedoelt de Heere hier niet! Hij zegt: 'zichzelf verloochenen'. Dat ik het zwaard neerzet in mijn eigen hart. Dat ik geleerd heb:

Ik heb gedaan wat kwaad was in Uw oog.

Broeders, wat zou je een makkelijke gemeente hebben. Als je een gemeente hebt met het zwaard in het eigen hart. Wat zou je een gemakkelijke jeugd hebben, broeders, als je jeugd had, die zichzelf veroordeelt, zichzelf verloochent. Die het niet waardig zijn dat ze het kleinste plekje in Gods huis innemen. Wat zouden we dan een gezegend jaar hebben. We zouden er boven kunnen schrijven: het jaar van de herleving van de gemeente. Het jaar van arme zondaren, het jaar van arme zondaressen, die zichzelf verloochenen.

Wat is dat? Er staat eigenlijk: die zichzelf verlagen, die zichzelf afkeuren. Die zichzelf een halt toeroepen. En die tot zichzelf zegt: 'Mijn ziel, gij hebt tot dusverre in uw weelde geleefd, maar ga achter Christus aan, met al uw hoogmoed, met al uw eigengerechtigheid.' Wat is dat eigenlijk: zichzelf verloochenen? Ik dacht dat ik er iets van gezien had. Dat wil zeggen: om laag te bukken. Gelijk de halmen op het korenveld laag bukken vanwege de zwaarte, wanneer de wind erover gaat.

Wat zou je dan toch een wonderlijke gemeente hebben. Die zichzelf verloochenen, het hoofd neerleggen onder God. Die van klein tot groot, van rijk tot arm moesten zeggen: 'Ik, o Heere, ben Uw gramschap dubbel waardig.' Wat zou je dan makkelijk preken, zeg! Wat zou je gemakkelijk een boodschap kunnen doorgeven, aan armen uit genade. Wat zou je makkelijk je gebedje kunnen doen. Wat zullen ze weinig kritiek

hebben, broeders, op je gebedje. Wat zullen ze weinig kritiek hebben op je in- en uitgaan in de gemeente, als er arme zondaren leren buigen.

Wat is verloochenen? Zichzelf verloochenen, als de verloren zoon die met de koorden aan zijn hals thuiskwam. Die het uitriep: *En ik ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden*. Wat een kostelijk sieraad zal dat zijn in de gemeente. Wat een sieraad van Christus, waarin de Borg verhoogd wordt.

Wat zou je een rijke gemeente hebben, wanneer er veel arme zondaren en zondaressen gevonden werden, die zich verloochenden.

*Dat zal den HEER' veel aangenamer zijn.
Dan os of var, die hunnen klauw verdelen
(Ps. 69:13, berijmd).*

Wat is verloochenen? Verloochenen dat is: in de weg van armoede Christus in gehoorzaamheid volgen. Dat is: in liefde de weg gaan, die de Koning ons voorgegaan is.

Wat een boodschap! Wat wordt dat toch weinig gevonden! Wat wordt dat sierstukje, dat heerlijke sierstukje, weinig gevonden. Ik moet u eerlijk bekennen: wat zie je dan een vijandschap openbaar komen in de gemeenten! We moeten elkaar eerlijk durven zeggen: 'Wat is er, ook onder de jeugd, een geest die niet de geest van de Afscheiding is, uit 1834. Dat is niet de geest van Hendrik de Cock. Dat is niet de geest van onze oude leeraars, die ons voorgegaan zijn. Die de rijkdom-

men van Christus hebben gepredikt, voor arme zondaren.

Wat komt er een fel verzet openbaar. Zelfs bij Petrus. Zichzelf verloothenen? Christus verloochenen! *Ik ken Hem niet.* Is dat dezelfde Petrus die niet door vlees en bloed geleid werd, maar door de Vader Die in de hemel woont en de kostelijkste getuigenissen van Christus Jezus gegeven heeft? Maar toen het op de praktijk aankwam, miste hij de bediening. En toen struikelde hij en hij verloochende Christus. Dat was de bedoeling van Christus niet. Ik hoop, gemeente, dat dat onder u niet gevonden wordt.

Dan komt de toepassing: *En neme zijn kruis op.* Elk huis heeft zijn kruis! Heb je ook een kruis, vader? Hoe het met je kindertjes gaat? Heb je ook een kruis, moeder? Hebt u een kruis in uw leven? Ik geloof niet dat er één van Gods kinderen zonder kruis is. Allen hebben gewicht aan de klok hangen!

Paulus had een doorn in het vlees. Vader Jakob betuigde: *Al deze dingen zijn tegen mij.* Ik denk aan zovelen, geliefden, die met moeite door het leven gaan. Het is ondertussen niet anders geworden, hoor moeder. Wat moet ik er toch nog aan wennen. De jaren zeventig zijn voorbij. Ik zie me nog op 1 januari 1970. Ik zie me nog door de sneeuwstormen heen, naar de gemeenten van Rotterdam reizen. Het had 14 graden gevoren.

Ja, waar is het werk Gods gebleven? Inmiddels

ben ik tien jaar ouder geworden. En ik draag inmiddels ook het sieraad van de grijsheid. Ik behoor niet meer tot het jonge geslacht. Nog een ogenblikje - wie weet hoe spoedig! - en dan word ik ingevuld bij de necrologie¹.

*Men kent en vindt haar standplaats
zelfs niet meer.*

Ik weet niet of ik de volgende tien jaren nog volmaak. Je hebt het in de gemeente gezien...! Een hele bank leeg, is het niet? Op die mistige morgen. Weet je het nog? Waar ze zo in één keer de eeuwigheid werden binnen gedreven. O gemeente, wat kan er in tien jaar veel gebeuren. Wat kan er in één jaar veel plaatsvinden. Misschien, misschien dat u er volgend jaar ook niet meer bent.

3. Dat is een weg van kruisdragen

Maar één ding: kruisdragen. Ik dacht dat ik gisteravond mijn kruis neergelegd had. Maar toen ik vanmorgen wakker werd, heb ik mijn kruis over de drempel meegesleurd. Ik dacht dat ik gisteravond mijn verdriet kwijtgeraakt was. Toch ben ik met mijn verdriet weer in het nieuwe jaar terechtgekomen. En zo moet ik verder, met mijn zelfde verdriet, met hetzelfde kruis, met dezelfde moeite het nieuwe jaar in.

Ik heb weleens gezegd, jaren geleden, toen een heel gezin op een nieuwjaarsmorgen de eeuwig-

heid binnenreed: 'Laten we het kruis van een ieder van ons eens neerleggen, hier voor de kansel. Vader, leg het daar maar neer. Moeder, leg uw kruis hier ook neer. Kinderen, iedereen legge zijn kruis hier een ogenblik neer. En als iedereen zijn kruis hier neergelegd heeft, dan mogen jullie uitzoeken welk kruis u wilt hebben.'

En ik ben ervan overtuigd dat eenieder zijn eigen kruis weer op zal nemen. Want dan blijkt dat het kruis van mijn naaste zwaarder is dan mijn kruis. Alleen, ik moet wat leren. Ik hoef mijn kruis niet alleen te dragen. Daaronder bezwijk ik. Maar ik moet leren om mijn kruis op te nemen, met Simon van Cyréne. Niet onwillig, maar gewillig achter Hem, de grote Kruisdrager. Zo moet ik achter Hem aankomen. Nee, Simon van Cyréne hoeft niet het zwaarste deel te dragen. Daar kwam hij achter toen hij vóór zich uitzag, op de grote Kruisdrager, Die Zijn geheiligd kruis voor Zijn kinderen gedragen heeft.

We gaan eindigen, gemeente. Nog een enkel woord. Al heb ik vele kruisen, ik moet één kruis leren kennen. Het kruis van Christus, *den Joden wel een ergernis, en den Grieken een dwaasheid.* En als ik dat kruis leer kennen, wat Hij gewillig droeg, dan word ik een gewillige kruisdrager achter Hem aan, in zelfverloochening. Totdat ik mijn pad geëindigd heb, om dan binnen te gaan in de eeuwige vreugde Gods. Dan leert de Kerk van God een lied aan te heffen met Psalm 3, het tweede vers.

*Maar, trouwe God, Gij zijt
Het schild dat mij bevrijdt,
Mijn eer, mijn vast betrouwen.
Op U vest ik het oog;
Gij heft mijn hoofd omhoog,
En doet m' Uw gunst aanschouwen.
'k Riep God niet vrucht'loos aan;
Hij wil mij niet versmaân,
In al mijn tegenheden;
Hij zag van Sion neer,
De woonplaats van Zijn eer,
En hoorde mijn gebeden.*

Het nieuwe jaar is meestal het ogenblik van de gelukwensen. Ik wil daarom niet achterblijven, om bij al de gelukwensen en de zegenwensen die worden uitgesproken, ook u allen een gezegend en een goed nieuwjaar toe te wensen.

En dan denk ik in de eerste plaats aan u, broeders kerkenraad. Ik kan me indenken dat u met een zeker gevoel van ontroering, van bewogenheid, dit nieuwe jaar bent ingegaan. Voorzichtig over de drempel heen. Want immers, mogelijk hebt u vorige jaar een geliefde moeten verliezen. U hebt wellicht tegen anderen gezegd: 'Ik kan er maar niet aan wennen dat deze geliefde niet meer bij mij is.' We zijn vannacht de nieuwe jaarkring ingegaan. En nu, iemands plaats is leeg.

En broeders, nog één ding. Wij zijn zo gauw bezig met andere zaken. Maar o, vergeet de nabestaanden in dezen toch niet. Vergeet ook uzelf niet. Ambtelijke genade is een sierstuk. Ik heb broe-

¹ Een necrologie is een lijst van personen die in een bepaald tijdvak gestorven zijn.

ders kerkenraadsleden gekend in mijn ambtelijke bediening, sieraden in de kerk, maar vreemd van het geestelijke leven. Broeders, laten wij dat in ons leven terdege onderzoeken. Ambtelijke genade kan ons brengen tot aan de hemelpoort. Maar ambtelijke genade brengt niet binnen.

Ik heb bij één van mijn oudvaders gelezen: 'In de hel liggen veel dominees.' Dat geeft ons stof tot overdenking. Predikant geweest te zijn. Gods Woord te hebben gepredikt. Sierlijke gaven te hebben gekregen. Maar het was enkel ambtelijke genade en geen kinderlijke genade.

Ik hoop, broeders, dat we in liefde steeds met elkaar mogen meeleven. Dat het toch in ons leven het voornaamste moge blijven, niet met ambtelijke gaven versierd te zijn, maar met de vreze Gods. Om met een klein kruimeltje van de vreze Gods, uit- en in- te gaan. Dan zal ook de gemeente er goed mee zijn. De Heere moge u bedienen met de gave van ootmoed, met de gave van nederigheid, met de gave der liefde. En schenke u zo een rijke ingang in de gemeente.

En dan denk ik aan u, gemeente. Wat is het toch een voorrecht dat zovelen nog hier naar de kerk komen. Wat ooit als klein stekje begonnen is, is uitgroeid naar een sierlijk gebouw van God. De Heere geve u dat gij uw plaatsen steeds trouw mag innemen.

We spreken weleens over de levende verkondiging van Gods Woord. En dan moet ik u eerlijk zeggen: ik ben het met die uitdrukking nooit eens geworden. Want de levende verkondiging hangt

niet af van een dominee. De levende verkondiging hangt af van de bediening van God de Heilige Geest. En dan wordt het onder het preeklezen weleens kostelijker, dan wanneer er een dominee voorgaat. De Heere geve u getrouw makende genade, om elke dienst uw plaatsen in te nemen.

Ik denk aan de organisten. U wordt gedurig geroepen om te dienen, 's zondags en in de week. En ik ben iemand, die van orgelspel houd. En ik moet u eerlijk zeggen, omdat ik weet dat u ook van orgelspel houdt, dat u leren moet dat u met uw orgelspel een dienende taak hebt. Speel niet te snel, zodat u te maken krijgt met een achteraankomende gemeente. Of te langzaam, dat te maken heeft met een voorzingerende gemeente. Nodig is dat organist en gemeente samen luisteren, ook naar wat de Geest des Heeren ons in elke psalm te zeggen heeft. Dat moet haar weerklank hebben, ook in het orgelspel. De Heere heeft u een sierlijk instrument gegeven. De Heere heeft ons organisten gegeven, met gaven bedeed om te mogen dienen. De Heere geve, ook in dezen, dat de gemeente luistert naar wat de Heere aan de organisten als gaven heeft willen schenken.

Ik denk ook aan de koster. U hebt ook in dezen nog een dienende taak in de gemeente. Zij het op een ander vlak. Er wordt weleens gezegd: een dorpelwachter. Dat is natuurlijk niet helemaal waar. Een dorpelwachter was meestal een onrein mens, die wel in de kerk wilde komen, maar niet verder mocht komen dan de drempel. Dat was een echte dorpelwachter. Dan wens ik u dat be-

sef van onwaarde toe, ook met uw huisgezin. Dat u een nederige dorpelwachter mag wezen in de kerk des Heeren HEEREN. Uw kerkgebouw mag er wezen. Ik ben wat dat betreft een lastige dominee, want ik hou van een schone kerk. En ik zie meteen of de kerk schoon is of niet. Ik moet u eerlijk zeggen: 'Uw kerk is een pronkstukje, ook wat betreft zijn reinheid. Het mag gezien worden. De Heere geve u dat u deze liefdestaak zo mag blijven vervullen.'

En natuurlijk niet te vergeten: de catechisanten. Ik heb gehoord dat de meeste catechisanten door een ouderling onderwezen worden. En ik gun hen dat van harte. Want ik geloof dat die ouderlingen het toevertrouwd is, om ook in dit opzicht de gemeente te mogen dienen. Ook door onderwijs aan de jeugd te geven. Ik hoop dat de catechisanten, bij wie ze dat onderwijs ontvangen, mogen blijven bij wat ons van de ouden is voorgehouden.

En dan de verenigingen. Ik heb gehoord dat u bloeiende verenigingen hebt. Dat u ook verenigingen hebt, waar over Gods Woord wordt nagedacht. En waar men met elkaar Gods Woord wil onderzoeken. De Heere schenke ook deze verenigingen, met hun leidinggevendenden, dat ze niet boven de kerkenraad staan, maar dat ze onderworpen zijn aan de vermaningen en het onderwijs van de kerkenraad.

Dat waren enkele woorden die ik u wilde toewensen, om u, met uw kinderen en kleinkinderen, een gezegend en een voorspoedig nieuwjaar

toe te wensen. Onderworpen en achter Christus aankomend. Amen.

Slotzang: Psalm 73 vers 12

*'k Zal dan gedurig bij U zijn,
In al mijn noden, angst en pijn;
U al mijn liefde waardig schatten,
Wijl Gij mijn rechterhand woudt vatten.
Gij zult mij leiden door Uw raad,
O God, mijn heil, mijn Toeverlaat,
En mij, hiertoe door U bereid,
Opnemen in Uw heerlijkheid.*

EEN ROUWBRIEF

Preek over 2 Koningen 1 vers 16

Zingen: Psalm 32:5
Lezen: 2 Koningen 1:1-8
Zingen: Psalm 81:10, 12 en 13
Psalm 33:9
Psalm 62:6

We gaan met elkaar denken over: 'Een brief voor u en voor mij'. U kunt ook zeggen:

Een rouwbrief.

U kunt de tekst vinden voor onze overdenking in 2 Koningen 1 vers 16: *Zo zegt de HEERE: Daarom dat gij boden gezonden hebt om Baäl-Zebub, den god van Ekron, te vragen (is het omdat er geen God in Israël is, om Zijn woord te vragen?); daarom, van dat bed waarop gij geklommen zijt, zult gij niet afkomen, maar gij zult den dood sterven.*

We zien:

1. *De naam op die brief*
2. *De bezorger van die brief*
3. *Het antwoord op die brief*

We gaan dus denken over een brief, die met zwart omrand is, zoals u die wel kent. Een brief voor uw buurman, een brief voor uw buurvrouw. Nu komt er vanmorgen een brief en die is voor u

en voor mij. En wat staat er in die brief? Daarin staat: *Geef bevel aan uw huis, want gij zult sterven, en niet leven.* En dan vraag ik aan u en aan mezelf: Hebt u er al een antwoord op kunnen geven?

U kent misschien het versje wel:

*De dood heeft mij een brief geschreven.
Ik las hem in het vallend blad,
Dat door de stormwind voortgedreven,
Op 't vensterglas had post gevat.*

Die kunt u niet terzijde leggen. Ik bid u: Leg deze brief niet terzijde, maar lees en herlees deze nauwkeurig. En vraag aan de Heere of Hij u een antwoord wil geven op deze brief.

U weet het. Later, als deze dichter aan het einde van de brief is, dan zegt degene aan wie die brief geschreven is: 'Ik dank u wel, schrikbare Koning, dat U mij deze brief gestuurd hebt. Want ik heb tijd gehad om me te verootmoedigen en te vragen of de Heere me nog wil bekeren.'

Wees er dan dankbaar voor, dat de Heere in dit tijdelijke leven, deze brief aan u stuurt. En zo niet:

*Wil toch niet stug, gelijk een paard,
weerstreven,*

*Of als een muil, door domheid
voortgedreven,
Laat zulk een dwang voor u niet nodig
wezen.*

1. De naam op die brief

God komt op de weg van die dwaze Aházia. Hij komt hem zomaar tegen en Hij zegt: *En hij sprak tot hem: Zo zegt de HEERE: Daarom dat gij boden gezonden hebt om Baäl-Zebub, den god van Ekron, te vragen (is het omdat er geen God in Israël is, om Zijn woord te vragen?); daarom, van dat bed waarop gij geklommen zijt, zult gij niet afkomen, maar gij zult den dood sterven* (2 Kon. 1:16).

Moet ik dat nog duidelijker uittekenen voor u? Baäl-Zebub. Hoe velen onder ons die nog nooit hun knieën hebben gebogen voor de God van Israël, maar toch precies weten waar Baäl-Zebub woont. En er zijn er duizenden, die de Heere nooit tegengekomen is. Dat de Heere ze gewoon hun gang laat gaan. Dat ze de god van Ekron, Baäl-Zebub, opzoeken. Is het dan niet een wonder, dat de Heere je tegenkomt en zegt: 'Luister eens! U, die belijdend lid bent, hier in de kerk, hoe komt het dat je je knieën nooit buigt? Hoe komt dat? Hoe komt het dat je in dit moeilijke leven de God van Israël niet vraagt? Maar dat je gaat naar, ja, noem ze maar op! Je kunt ze zomaar vermenigvuldigen in je eigen leven. De god van Baäl-Zebub.'

Aházia gaat zijn eigen gang. En u weet het: straks

wordt het werkelijkheid. Sterven, God ontmoeten, onbekeerd.

Onze tekst handelt dus over een speciale brief die verzonden wordt. U zou ook kunnen zeggen: 'Het is een aangetekend stuk uit de hemel. Het is persoonlijk geadresseerd, zodat het niet missen kan. En het is in het wezen der zaak niet anders dan ons doodsbericht.' En u weet het: dagelijks vallen ze bij u in de huiskamer. Een doodsbericht. Een bericht van een ver familielid, een bericht van uw buurman, een bericht van een moeder die haar kinderen moest verlaten.

En nu kan het zijn, geliefden, dat u in uw krant al de doodsberichten doorleest. En dat u misschien zegt: 'Die is goed afgereisd.' Of een ander die misschien geen goede ruil gedaan heeft. Maar dan geldt het altijd nog een ander. Maar stel u voor dat u een bericht ontvangt en u bent het zelf! Dat u uw eigen naam leest. Die boodschap die tegen u zegt: *En gelijk het den mensen gezet is éénmaal te sterven, en daarna het oordeel.* En dan vraag ik u: Stel eens voor dat u gevoelt dat uw einde nabij is. En dat de rouwklagers in uw straat omgaan. Stel u eens voor dat dat nu eens werkelijkheid wordt, waar gaat u dan met die brief naartoe? Leg je deze brief naast u neer of ga je deze brief lezen? Ga je hem herlezen? En ga je vragen of de Heere alstublieft een antwoord weet op deze ernstige tijding? Want er is tweemaal. Gods Woord zegt dat tegen mij.

En dan lees ik eerst van een Godvruchtige ko-

ning, Hizkía. Hij kreeg ook zo'n doodstijding. Zo maar, midden onder zijn werk. Het kan dus geliefden, zomaar onverwachts, ongedacht, als een dief die bij u inbreekt. Zomaar, zonder dat u erop rekent, dat de dood uw venster inklimt. En ook bij Hizkía was dat het geval. Zomaar, terwijl hij bezig was aan het werk der reformatie. Zomaar, terwijl hij eigenlijk nog jong was. Zomaar ligt het naast hem op zijn bed. Daar ligt de boodschap des Heeren. *Geef bevel aan uw huis, want gij zult sterven, en niet leven.*

En wat doet deze man? Wel, hij kent een plaats waar hij die brief neer mag leggen. Ken je dat ook? Als je straks thuiskomt, heb je dan een plaats waar je met al je zorgen, met al je noden, met al je behoeften terecht mag komen? Hizkía weet het. Het is geen onbekende God. Het is die God, Die hij heeft leren kennen in zijn leven. Die God, voor Wie hij geleefd heeft, voor Wie hij gearbeitet heeft.

En dan legt hij zich met die doodsbrief terneder. Met zijn aangezicht naar de wand gekeerd. En u hoort hem piepen als een zwaluw, u hoort hem kirren als een duif. En hij roept, hij smeekt, hij vraagt: *O HEERE, ik word onderdrukt, wees Gij mijn Borg.* En u weet het, hij krijgt antwoord. Daar ligt zijn doodsbericht. En naast het doodsbericht ligt het antwoord, wanneer de Heere zegt: *En Ik zal vijftien jaar tot uw dagen toedoen.* Het is alsof hier hemelse muziek jubelt: 'Gij zult niet sterven, maar leven en de daden des Heeren verkondigen.'

Het kan echter ook anders, geliefden, als je ervan overtuigd bent dat je sterven moet. Het kan ook zijn dat het dan net eender is als bij die Aházia. Zomaar, onverwacht, ongedacht valt ook bij hem zo'n brief op zijn ziekbed neer: *Geef bevel aan uw huis, o Aházia, want gij zult sterven, en niet leven.*

En wat doet hij met die brief? Dan gaat hij met die brief naar de god Baäl-Zebub. En terwijl die brief onderweg is, kruist God hem op die weg. En Hij ondervangt die brief. En Hij geeft hem een antwoord en Hij zegt tot hem: *Is het omdat er geen God in Israël is, dat gijlieden heengaat om Baäl-Zebub, den god van Ekron, te vragen? Daarom nu zegt de HEERE alzo: Gij zult niet afkomen van dat bed waarop gij geklommen zijt, maar gij zult den dood sterven.*

En dan hoop ik, geliefden, dat we niet alleen zien op deze Aházia. Misschien hebt u die brief al ver bij u weggedaan. Misschien wilt u zich in geen enkel opzicht met hem vergelijken, dat u zegt: 'Ik ben nog nooit bij de god van Baäl-Zebub geweest!' Ik hoop dat u vandaag die brief eens thuisgestuurd krijgt. Want het is de wereld niet, die God bedroeft, het is ook de godsdienstige mens niet, die van God afgevallen is, het is Gods volk! Hij zegt:

*Och, had naar Mijn raad
Zich Mijn volk gedragen!*

En als het nu eens zo zou zijn, dat God geen antwoord geeft? God zegt het immers tegen Zijn arme volk:

*Opent uwen mond,
Eist van Mij vrijmoedig,
(zowel voor het tijdelijke
als in het geestelijke leven)
Al wat u ontbreekt,
Schenk Ik, zo gij 't smeekt,
Mild en overvloedig.*

We komen terecht in die geschiedenis van Aházia. En je vraagt het je af: 'Wat is hij eigenlijk voor een man?' Ach, het is een mens van gelijke bewegingen zoals wij allen tezamen. Als je vraagt naar zijn afkomst, geliefden. Moet ik vragen naar mijn afkomst? Als je zegt dat er alleen maar verbeterde mensen in de hemel komen, geliefden, dan geloof ik dat u het mis hebt.

Als Aházia zegt: 'Mijn vader, dat is Achab. En mijn moeder, dat is Izébel.' Als je dan hier zit, met je brief opengeslagen, waar niet anders dan schuld in staat. Dan moet je zeggen: 'Mijn afkomst? Mijn vader - ik durf het bijna niet te zeggen - mijn vader was een Amoriet en mijn moeder een Hethitische.' En als u vraagt naar de plaats waar ik geboren ben? 'Ik ben geboren op het vlakke des velds. En ik lig vertreden in mijn bloed.'

Wat dat betreft, geliefden, dan geloof ik niet dat ik enigermate boven Aházia sta. Aházia had een goddeloze vader. Aházia had ook een godde-

loze moeder. Hij is grootgebracht in het paleis, waar men alleen maar vroeg naar de afgoden, naar de feesten der wereld en wat dies meer zij. Laat ons eten en laat ons drinken. En dan kunnen we niet zeggen, geliefden, dat ik verloren ga om de schuld van mijn vader en om de schuld van mijn moeder. Als ik verloren ga, ga ik verloren om mijn eigen schuld, geliefden!

Jonge mensen, ik ben ervan overtuigd. Jullie, die grootgebracht zijn bij de waarheid, als je verloren zou gaan, zul je nooit je vader en je moeder kunnen beschuldigen.

En toch: de opvoeding vader en moeder - dat wil ik op uw hart binden - de opvoeding zegt zoveel. Of je je kinderen alleen maar in de weelde grootbrengt, dat je je kinderen grootbrengt alleen maar voor de wereld of dat je je kinderen grootbrengt voor de Heere. Ik weet het: genade is geen erfgoed. Maar weet dat mijn kinderen straks, als de eeuwigheidsklokken luiden, van mijn hand geëist zullen worden. En ik geloof dat mijn ambtsbroeders het met mij eens zijn, dat de hele gemeente, van klein tot groot, die we kennen of niet kennen, dat al de mensen in dit kerkgebouw van mijn en van uw hand geëist zullen worden. Wat wilt u, geliefden? Als mijn kinderen in een voorwerpelijke godsdienst grootgebracht worden, dan zullen mijn kinderen ook voorwerpeijk denken over die dingen. Als vader en moeder het niet zo nauw nemen met de wetten en de geboden Gods, dan zullen de kinderen ook wandelen buiten de wegen Gods. Maar aan de andere

kant: ik ben ervan overtuigd, jongens, als je een biddende vader gekend hebt of je hebt een moeder gekend die je dag en nacht voorgehouden heeft: 'Buigt u dan in het stof,' dan laat dat toch wat achter. Al zul je op verkeerde plaatsen zitten, jongens, dan komt dat toch 's avonds boven. Als je je legerstede beklimt, dan komt toch je vader soms bij je op je kamertje. Of dan staat je wende moeder achter je. En dan zegt moeder: 'O mijn kind, had toch naar mijn raad u gedragen.' Ach gemeente, we staan niet los van de jeugd. Aházia staat niet los van zijn vader en moeder. Laat ik u ook dit zeggen: We gaan niet ongewaarschuwd heen. Waar ik mezelf het meest van beschuldig, dan denk ik weleens: Heb ik wel genoeg gewaarschuwd? Heb ik wel genoeg gewaarschuwd als dominee? Heb ik wel genoeg gewaarschuwd als ouderling, als diaken? Heb ik wel genoeg op de fluit gespeeld en heb ik wel genoeg klaagliederen gezongen in de kerk? Ach, u kunt het van mij, dacht ik, wel verdragen dat ik deze dingen zeg. Uit de liefde, uit de volle liefde van mijn hart. Omdat u bij ogenblikken zo op mijn hart gebonden ligt, waar ik niet los van u ben, met alle dingen van het geestelijke en van het natuurlijke welzijn. Aházia heeft wat meegemaakt, toch? Hij heeft zijn vader meegemaakt in weelderige dagen. Hij heeft meegemaakt dat zijn vader op de koninklijke troon gezeten, het volk voorging in de zonden. Een mens zondigt nooit goedkoop. Weet je waar je dan achterkomt in het leven? Dat een

mens, die van God afgevallen is, ook Aházia, ook allen die onder het Woord verkeren, als God er Zelf niet krachtadig aan te pas komt, ach, dan gaat die poort der dwaasheid hoe langer hoe verder open.

En wat doet deze Aházia? Wel, hij verlaat de paden des verderfs niet. En dan geloof ik dat Aházia bijna op de preekstoel staat. En dan geloof ik dat hij bij je in de bank zit. En dan geloof ik dat hij in het hart van een jongeman hier in de kerk kruipt, die zegt: 'Aházia zit hier op de troon.' Hij volgt daarin zijn vader en zijn moeder. Hij wandelt precies eender als Adam en Eva. Hij gaat het spoor der dwaasheid op. En leeft buiten God, weelderig, wat er ook gebeuren mag.

En dan komt God. Dan komt die brief. Zomaar onverwacht. 'Hij viel door een tralie,' zegt Gods Woord. Men had vroeger, op de platte daken, traliewerk. Zodat het tot verkwikking, tot verfrissing was voor de kamer daaronder. Het kan ook zijn dat daaromheen een hekwerk, een traliewerk was, waar hij tegen aanleunde. Wat er ook gebeurd is, opeens hoort hij gekraak en hij valt. En hij valt zo in zijn kamer. En daar ligt hij, ernstig krank.

En daar wordt hij dodelijk gewond opgenomen. En iedereen erbij natuurlijk. De beste doctoren, want die zijn daar op het koninklijk paleis tegenwoordig en men onderzoekt hem. Wat kan het vlug gebeuren, hè, moeder? Wat kan het vlug gebeuren. Als je straks de deur van de kerk uitloopt, jongens, wat kan het vlug gebeuren. Het kan ge-

beuren als je de trap afloopt naar beneden. Het kan gebeuren, zomaar plotseling. Ik weet niet wat voor een kwaal een mens onder zijn leden kan hebben, maar ik denk aan alles wat er in uw en in mijn leven gebeuren kan. Dan krijgt u zomaar, in één keer de boodschap te horen: 'God komt.'

God bezorgt die brief op het koninklijk paleis. God legt de brief naast deze Aházia neer en Hij zegt: 'Lees. De God van de hemel staat voor de deur. Lees deze brief, Aházia!' U weet het, Aházia komt wat bij en deze brief, die God gezonden had, legt hij achteloos naast zich neer. En even later stuurt hij boden naar de god van Ekron, Baäl-Zebub. De god van de vliegen.

Men heeft gezegd dat vliegen een oorzaak van ziekte zijn. En men zegt dat deze god bij machte is om deze vliegen te verdrijven. En dan zou deze god ook de oorzaak kunnen zijn dat eenieder, die tot hem komt om raad te vragen, ten slotte door hem genezen wordt. Welnu, maar daarmee gaat hij God voorbij, acht hij God als een vreemde. En zodoende komt hij ertoe een boodschap te sturen naar de god van Baäl-Zebub, die te Ekron is.

Gemeente, achten we niet menigmaal God voor een vreemde? Weet je waar ik zo bang voor ben? Ik ben er zo bang voor dat we in het tijdelijke leven God niet meer nodig hebben. We hebben God nodig voor het heil van onze arme ziel. En dan zeg ik niet dat het verkeerd is, dat we dag en nacht de hemel aanroepen en vragen: 'O God,

bekeer me nog.'

Want er is een God in Israël Die wil horen. Die ook op uw smeekgebed grote wonderen wil doen. Dat God horen wil, dat Hij bekeren wil, dat Hij mijn kinderen bekeren wil, dat Hij mijn kleinkinderen bekeren wil. O, vader en moeder, ik kan het u niet ernstig genoeg zeggen: God kan uw kind bekeren, al wil het naar niemand horen. Hij kan het tegenhouden. Hij kan spreken uit liefde. Maar weet u wat we weleens vergeten om God nodig te hebben voor onze ziel? Er hoeft maar iets ergs te gebeuren, ik behoef nog niet eens door de tralies te vallen, maar als mij in het natuurlijke leven een ongeval overkomt, hoe vaak zijn we dan niet bij de god van Baäl-Zebub, de god van Ekron te rade gegaan?

*Och, had naar Mijn raad
Zich Mijn volk gedragen!*

Zo beklagt Zich God. 'Zou God dan voor mij gezorgd hebben, dominee?' Zou je denken van niet? Zou die goddeloze Aházia antwoord hebben gekregen? Zeker. Als God naar Manasse in de kerker geluisterd heeft. Zou Manasse, die toch niet beter was dan deze Aházia, wel verhooring krijgen en Aházia niet? Als dan de lieden van Ninevé - en dan hoop ik dat ik uw hart heb - zich verootmoedigden. Toen ze bogen, als een riet voor de wind. En God hoorde ook het gebed van de lieden van Ninevé.

Ze zeggen weleens - laat ik het maar zeggen - dat

ik het wat ruimer moet zeggen. Zal ik het eens heel erg gunnend zeggen? Als er zich in ons Nederlandse volk vandaag een uiterlijke opleving voordeed en we liepen God in het uiterlijke aan als een waterstroom, dan geloof ik dat God het lot zou wenden. En dat de Heere bij zoveel veroetmoediging antwoord zou geven. Als je dat gaat beleven, jongens, wat er ook in je leven aan de hand is en al zou je nog onbekeerd wezen. Want wellicht denk je wel eens: 'God hoort alleen een gebed van een bekeerd mens.' Dan zeg ik je dit: Al zou je onbekeerd wezen, dan mag je als een onbekeerde ook om uitkomst vragen. Ook voor de noden in het tijdelijke leven. En dan zul je gaan ervaren:

*God, Die helpt in nood,
Is in Sion groot.*

O, dan zeg ik tot u:

Buigt u dan in 't stof.

Ik heb het gezien in mijn leven. Dat God in de dadelijkheid, in de grootste smarten en in de grootste ellendigheden uitkomsten gegeven heeft, waar geen enkele uitkomst te verwachten was.

Is er dan geen God in Israël? Gemeente, als dat er niet meer is, ik geloof niet dat ik ooit nog de preekstoel op zou kunnen komen. Als de God van Israël niet meer leeft en als de God van Isra-

ël geen uitkomsten geeft. Want we leven in een tijd dat de Baälsboden voor ons staan en zeggen: 'Ach zeker, God kan veel, maar God kan tenslotte niet alles. Want God heeft ook Zijn beperkingen.' Ach geliefden, dat heb ik nog nooit gehoord. Zou er dan bij God een beperking zijn?

Ach, ik geloof dat er maar één ding is, waar God op wacht. En ik geloof dat dat wáár gaat worden, vandaag aan de dag. God wacht op een schuldig volk. God wacht op een schuldig Nederlands volk. Laten we de boeren niet de schuld geven. Laten we de landlieden ook geen schuld geven. God wacht op de schuld in de kerk. God wacht op de schuld op de preekstoel en God wacht op de schuld in de kerkenraadsbank. God wacht op de schuld. En als je het gaat ervaren dat je in de schuld komt, o mijn lieve hoorder, dan zijn er bij God uitkomsten, zelfs tegen de dood. 'God, Die helpt in nood.' Alleen de God van Israël.

En ik geloof dat ik op een hoge berg mag klimmen om het tegen u te zeggen: God leeft nog. Lieve jeugd, ik mag het je verkondigen. De God van Abraham leeft nog. De God van mijn voorgeslacht, Hij leeft nog. Wil je wel geloven dat hier de kwaal ligt vandaag aan de dag? Hier ligt de kwaal, hier! Hier ligt de kwaal, dat er geen doorbrekend licht meer is. Hier ligt de kwaal van de duisternis. Laten we de kwaal nooit bij God gaan zoeken.

Maar omdat we te weinig verwacht hebben van de God van Israël, daarom hebben we boden uitgezonden naar de god van Baäl-Zebub. Verme-

nigvuldig het maar. Ik geloof niet dat ik boven u mag staan, maar ik heb toch zoveel goden van Baäl-Zebub. Als het een god der vliegen is - en als je in de zomertijd veel last hebt van vliegen en ze dwarrelen rondom je heen - dan zeg ik: 'Mijn hele huis zit vol met vliegen.'

En als ik dan rondom mij kijk in het kerkelijk leven, dan zeg ik: 'Ach, het dwarrelt van de vliegen der zonde.' En ik geloof dat de nood net eender is. O, het dwarrelt, als de vliegen rondom mij heen.

En we hebben één ding vergeten. De God van Israël. Ik geloof dat we liever ons vertrouwen stellen - ach, wat een dwaze zaak, geliefden! - op de god van Ekron, Baäl-Zebub. Om daar raad te vragen. Er liggen zomaar een paar boodschapjes in, toch? En het eerste boodschapje dat is dit: dat het leed zo onverwachts komt.

Ik denk wel eens aan die jonge man, die dominee, die stierf. Hij zei: 'Ik legde mijn pakje bij de buurman neer. Ik dacht dat het voor hem was. Maar het was niet voor mijn buurman, hoor! Het was voor mij. Als ik al die doodsberichten in de krant lees, dan denk ik: dat is gelukkig naast mijn deur. Als ik al die droevige tijdingen hoor, dat er mensen verdronken zijn. Of dat er mensen struikelen. Of dat er mensen in het verkeer omgekomen zijn. Maar één keer komt het. En daar reken ik er niet op! Het komt onverwachts jongens. En dan behoef ik nog niet eens door het traliwerk heen te vallen.

Weet je waar we de laatste tijd zo bij bepaald

worden, u en ik? Hier, dit uurwerk, dat hier klopt achter mijn jas. Het zou zomaar kunnen dat vandaag het uurwerk stil komt te staan. Ik geloof niet dat ik u een onbekende boodschap meegeef. Het kan vandaag al. En dan vraag ik je, lieve jonge mensen: is het geen wonder dat God je nog spaart? Dat Hij je nog een boodschap geeft? Dat je nog wat langer leven mag, net als die Aházia? Weet je wat ik een wonder vind? Dat God me nog laat waarschuwen. Dat God nog met deze boodschap tot mij komt. Waarom, o waarom zult u sterven? En weet je wat ik dan het ergste vind, jongens? Als je sterven moet en je niet kunt sterven. Ik geloof niet dat er een bangere boodschap is. Sterven, en dat onbekeerd. Sterven en niet te kunnen sterven. Onverzoend, geen Borg voor mijn hart.

Ach, ik ben niet beter dan die Aházia. Dan geloof ik dat ik overal te rade ga. Dat ik overal heenga, behalve dat ik in mijn binnenkamer ga en dat ik mijn knieën buig voor de God van Israël.

Mijn lieve medereiziger, vindt u het verwonderlijk dat die boden toen uitgingen met een boodschap, met een brief vol van hoop op een afgod? Weet je waar ik ook over gedacht heb? Bedekt, hè? Je kunt het ook bedekt doen. Dat je als een bekeerd mens door het leven gaat en dat je toch heengaat naar de god van Baäl-Zebub.

Daar gaan ze. Eigenlijk ziet niemand het gebeuren. Alleen God heeft het gezien. En ik geloof dat we dat goed moeten onthouden. God ziet het. Ik heb niet te maken met een dominee. Ik heb ook

niet te maken met een ouderling. Ik heb met God te maken. En de hemel leest mijn brief. En de hemel leest mijn nood. En de hemel weet waar ze naartoe gaan.

En weet je wat ik dan nog weer een wonder vind? Dat God, door genade, niet gelijk tegen hem zegt: 'Ik maak er een eind aan met Aházia.' Maar dat God hem nog waarschuwt.

2. De bezorger van die brief

God gaat eerst naar Elía toe. Als Hij bij Elía komt, zegt Hij: 'Elía, Ik heb een briefje voor je. Kijk, hier heb ik een doodsbericht. Kijk Elía, die is niet voor u, het is een doodsbericht voor Koning Aházia. Die ligt daar ziek op bed. En hij heeft boodschappers gestuurd naar Baäl-Zebub. Hier, houd die boden tegen. En geef Mijn brief af, dat ze die neerleggen op het sterfbed van de koning van Israël. En zeg tot hen: Zo zegt Die God, die u voorbij gegaan bent: *is het omdat er geen God in Israël is, om Zijn woord te vragen?*'

En dan zie je het gebeuren, hè? Daar lopen de boden van de koning op die weg. En dan verschijnt vanaf de andere kant een andere bode. Beide wegen kruisen elkaar. Ze komen elkaar tegen. En ik geloof dat het juist is, zoals ik het zie. Mijn weg gaat door dit moeitevolle leven, langs moeiten en langs verdriet. Ik ga mijn eigen weg. Ik geloof, jongens, dat jullie ook je eigen weg gaan. Ik ga ook mijn eigen weg, buiten God. Ik ga de weg die God niet heeft bepaald. En weet je wat dan het grootste wonder is? Dat God

je tegenkomt. Laat zulk een dwang voor u niet nodig wezen. God komt je tegen, jongens. God komt je dagelijks tegen. God komt je tegen als je de waarschuwingen van je vader, van je moeder, van je grootmoeder hoort. God komt je tegen in het midden van de gemeente.

Weet je waar ik aan dacht, jongens? Ik heb vroeger ook op de gaanderij gezeten, net als jullie. En dan zocht ik het liefst een plekje helemaal achteraan, zodat niemand me zag. En dan moet ik je zeggen dat, als het kon, ik heel de boel dan verstoord zou hebben, ook in de kerk. Ik ging niet zitten luisteren. Weet je wanneer ik pas ging luisteren, jongens? Wanneer het een ernstige, persoonlijke boodschap werd.

En dan herinner ik me dat ik als jongen van twaalf jaar de dominee mij zo ernstig wees op de dood, het graf en de eeuwigheid, dat ik huilend naar huis terugkeerde. En daarom, jongens, omdat ik je hart ken, omdat ik mijn eigen hart ken, daarom ben ik bij ogenblikken blij dat ik je ook een woord mee mag geven. Zoals nu, een ernstig woord. En dan heb ik maar één begeerte. Dat, als je straks naar huis gaat, dat je met die brief onder God terechtkomt. En dat je zegt: 'Heere, is dat echt voor mij? Is die brief voor mij bestemd?'

Ik herinner me dat ik eens ergens gepreekt had. En dat ik er ook zoiets boven geschreven had, dat het brief voor de gemeente was. En dat er later iemand bij de pastorie aanbelde en zei: 'O dominee, die brief, die was voor mij!' En dan hoop ik maar één ding: dat ik hem als een brievenbe-

steller, dat ik hem niet verkeerd bezorg. Dat ik hem bij u in uw hart mag werpen. Dat hij door u gelezen wordt en dat je, als je straks naar huis teruggaat, zegt: De dood heeft mij een brief geschreven.

Ik geloof dat dit het eerste was wat God me geleerd heeft, jongens. Vraag het ook aan al Gods volk wat het eerste was wat God hen geleerd heeft. De eerste boodschap, die bij me in het hart viel, was: 'Jij moet sterven en jij kan niet sterven.' En ik geloof dat iedereen, die door God opgezocht wordt, dit als eerste boodschap te horen krijgt. Dat was geen levensbericht, maar dat was een doodsbericht. Dat het niet was: 'Bereid uw huis', maar dat het was: *Geef bevel aan uw huis, want gij zult sterven, en niet leven.* En dat je met je onverzoende schuld leerde vluchten tot God. Dat je leerde vragen en zei: 'O God, ik moet sterven en ik kan niet sterven. Zou U me willen leren sterven? Ach, lieve Heere, wilt U mij het door genade geven.' God komt je tegen. En ik hoop dat dat werkelijkheid voor je gaat worden. God komt je tegen.

God komt je tegen en Hij zegt: 'Tot hiertoe, o gij zondaar, tot hiertoe.' Wat ga je met de boodschap doen, geliefden? Wat ga je met die ernstige boodschap doen, die ik u voorhoud? Ik kan me niet herinneren dat ik ooit in mijn leven over deze boodschap zodanig heb moeten spreken als in dit uur. O, het is een boodschap, die voorkomt in de geschiedenis van Elía. Ik ben toch dankbaar dat die boodschap erin staat. Een doodsbericht.

Een bericht voor de jeugd. Een bericht ook voor de Kerk van God. Ik moet sterven, mens. Ik moet sterven en God ontmoeten. En als ik geen Borg voor mijn ziel heb, dan kan ik niet sterven. En daarom komt de Heere.

Nee, Hij zegt nog niet tegen me dat ik sterven moet. Tegen Aházia ook niet. Maar Hij zegt tegen Aházia: 'Is het, omdat er geen God in Israël is?' Met andere woorden: 'O, bekeert u, o, bekeert u.' En ik ben er hartelijk van overtuigd, ik kan in de raadslag Gods niet zien, maar ik ben ervan overtuigd dat, als Aházia zijn boden teruggehaald had, de Heere het lot gewend zou hebben. En dan was de Heere machtig geweest, dat Hij, Die doden opwekt, ook Aházia had kunnen helpen. Ook in de bangste nood van zijn leven.

Ik zat zomaar te denken: op de weg, waar ze elkaar ontmoeten. Daar waar Elía komt. Ze weten toch zeker dat het deze profeet was die hen deze boodschap brengt? Je kunt aan zijn kleding zien. Ik hoef dat niet uit te breiden, toch? Ook in het ambtelijke leven. We horen het aan hun kleding te zien. Je kunt het niet alleen aan hun gezichten zien. Gewaad, gelaat en gepraat. Ook in het leven van Gods kinderen. Je kunt dat herkennen. Ze weten zijn naam niet, maar ze zeggen: 'Een man kwam op, ons tegemoet. *Hij was een man met een harig kleed en met een lederen gordel gegord om zijn lendenen.*' Als teken van zijn waardigheid.

Ik denk wel eens: Ontmoet u hen nog weleens? Ontmoet u hen nog weleens, die God vrezen?

Dat je het ook in het uiterlijke duidelijk kunt zien en aan hun spraak kunt horen: dat is een afge- zant, een Koningskind.

Duidelijk horen ze de boodschap. En één ding is zeker: hier valt niet meer over te praten.

We leven tegenwoordig in een tijd, dan moeten we over alles discussiëren. Ik hoor tegenvoor- dig, ja, dat je over de preek moet discussiëren. Als dan de dominee uitgesproken is, dan moet hij in gesprek gaan met de jeugd. En dan moeten ze gaan discussiëren of de dominee het goed ge- daan heeft.

Hier wordt niet gediscussieerd. Elía brengt de boodschap. Niet zijn eigen boodschap, maar Gods boodschap. Er wordt niet over gediscussi- eerd. Hij heeft de boodschap gebracht. Hij keert zich om, gelijk als na de eerste boodschap toen de regen ingehouden werd, en hij verdwijnt. Hier is de boodschap Gods, jongens. Zeg niet: het is een boodschap van een dominee. Het was niet iets van Elía. Het was een doodsbericht voor Aházia. Het bericht voor u, voor mij. Wat doe je ermee? Wat doe je met die boodschap? Die boodschap die God u in liefde stuurt? De bood- schap die God afgegeven heeft? Hij wacht. Hij wacht op antwoord. En ik luister. We gaan het sa- men zingen, van iemand die het ter harte neemt:

*Het briesend paard moet eind'lijk sneven,
Hoe snel het draav' in 't oorlogsveld;
't Kan niemand d' overwinning geven;
Zijn grote sterkte baat geen held.*

*Neen, de HEER' der heren
Doet ons triomferen;
Hij, geducht in macht,
Slaat elk gunstig gade,
Die op Zijn genade
In benauwdheid wacht (Psalm 33:9).*

U kent het versje nog, is het niet:

*De dood heeft mij een brief geschreven.
Ik las het in het vallend blad,
Dat door de stormwind voortgedreven,
Op 't vensterglas had post gevat.*

3. Het antwoord op die brief

En hij leest die brief. En in de binnenkamer weent en strijdt hij. Straks zegt hij: 'Ik dank U, lieve Heere, dat U mij die boodschap gestuurd hebt.' Jonge mensen, misschien dat het wat ongelegen komt, deze boodschap. Mogelijk dat je er later blij om bent. Ik zie hen hier zitten, die terugden- ken. Toen God op hun levensweg kwam, als een onbekende. En dat God u toen die brief gezon- den heeft, waardoor je op de knieën gekropen hebt en later ging zeggen: *Ik dank U, HEERE, dat Gij toornig op mij geweest zijt.* Ach, het is enkel liefde. Het is de liefde Gods die hier Aházia te- genkomt. Het is de liefde Gods, dat Hij tot hem zegt: *Is het omdat er geen God in Israël is?* Ach, dat deze boodschap eens op zijn plaats te- recht mocht komen. Dat u zich verootmoedigde voor de levende God.

Daar gaan de boden. Halverwege gaan ze terug, met de brief in hun hand. Ze komen even later aan bij het koninklijk paleis. Ze klimmen de trap- pen op. Ze staan bij het bed. De koning is ver- baasd. 'Zijn jullie nu al terug?' 'Ja, o koning. Ziet, hier is een brief voor u.' De brief wordt voorgele- zen. De koning luistert. *Daarom zult gij van dat bed waarop gij geklommen zijt, niet afkomen, maar gij zult den dood sterven.* Van wie is die boodschap?

Lieve jonge mensen, ik geloof dat we telkens weer moeten vragen: Van wie is die boodschap? Als het een boodschap van mij alleen is, leg hem dan naast u neer. Als het een boodschap is van iemand die je onheil zoekt, leg het naast u neer. Maar hier is een boodschap, die afgegeven is door de God van eeuwige liefde. Door die God, Die ze in de handen van Zijn knecht heeft neer- gelegd. In de handen van Elía. Laten we maar zeggen: in de handen van die dierbare Borg. Hij, Die verzoening gevonden heeft voor een volk dat niet sterven kan. En dat het geleerd heeft, dat in Hem het leven is.

En wat doet de koning? Hij zegt: 'Van wie was het?' En dan kom ik daarachter dat ze hem niet kenden.

En dan vraag je je weer af: Hoe komt dat? Ik zat zomaar wat te denken. Jongens, we zijn grootge- bracht bij de waarheid, jij en ik. En daarmee zijn wij nog onbekeerd. We kennen God niet meer. Dan ken ik Hem niet meer in Zijn wandelingen in de natuur en ik ken God niet meer op een

ziekbed. Ik geloof dat dat het ergste is. We ken- nen God niet meer op het ziekbed. We kennen God niet meer in de kwalen die Hij ons stuurt. We kennen God niet meer. We kennen die God, Die toorn, niet meer. We kennen die God niet meer, Die in ernst tot ons spreekt.

Hoe zag hij eruit? En dan kunnen ze hem toch uittekenen. En dan geloof ik dat bij een ieder, die het van God geleerd heeft, er een moment komt in het leven dat ze de boodschap krijgen dat ze met een onbekende God te doen krijgen. Ze gaan een onbekende Christus leren kennen. En als je aan hen vraagt: 'Hoe ziet Hij eruit?', dan tekenen ze Hem precies uit. Het was een man met een harig kleed.

Als je aan hen vraagt, hier in de kerk: 'Wat is er gebeurd, toen de Heere je de rust opzegde?' Dan zeggen ze: 'Ach, ik zat ergens in de kerk. Of: ik las ergens een oudvader. Of: ik kwam bij het volk van God. En ik hoorde daar mijn toestand verkla- ren. En ik wist niet dat het van God was. Ik was alleen maar benauwd van alle zijden.'

Zitten zulken hier in de kerk? Zitten ze hier, die de boodschap weleens gehoord hebben? Die niet wisten waar die vandaan kwam? Wel geliefden, u zult het ook straks horen.

Als Aházia het hoort, dan zegt hij: *Het is Elía.* Deze goddeloze koning weet nochtans dat het Elía geweest moet zijn.

Ik kan dat natuurlijk vermenigvuldigen, zoveel als ik het wil, toch? Je kunt alles van je afschud- den. Dan ben ik net als een eend. Als een eend in

het water duikt en het water gaat over zijn veren heen, dan rolt het water zomaar weer van zijn veren af. En zo ben ik ook. Ik dacht dat ik jullie kende, jongens. Ik schud het van me af. Ik schud het waarschuwendende woord van mijn dominee van me af. Alleen, er komen tijden in het leven, jongens, dat garandeer ik je, dat je zegt: 'En dat zei mijn moeder ook. En dat heeft mijn opa vroeger ook een keer gezegd.'

En dan komt hun woord terug, toch? Dat je zegt: 'De boodschap van de man, die met mij gesproken heeft, herinner ik me.' En dan ben ik toch blij, jongens, dat ik je geweten mee heb.

Ze hebben het vandaag de dag overal over. 'Het gaat verkeerd in de kerk. Het moet heel anders.' Ik ben toch blij dat ik het geweten van je mee heb. Ik geloof dat, hoe ernstiger het Woord gebracht wordt, hoe meer de jeugd luistert. En dan zeg ik tegen vaders en tegen moeders: Zie dat je zo alleen het hart van je kinderen meekrijgt? Ze kunnen dan later nooit van je zeggen: 'Mijn moeder heeft me bedrogen.' Maar dan zullen ze zeggen: 'Moeder heeft het ernstig gemeend.' En daarom, vader en moeder, het hangt een stuk van de opvoeding af. Hou jullie kinderen toch van kindsbeen af voor: 'Jongens, kom eens. Leg je handen nu eens hier neer. Kijk, leg ze in de handen van je moeder. Buig nu je knietjes eens voor die God, Die alles weet, ziet en hoort. En laten we samen nog eens om vergeving vragen.'

Zullen we het nog eens vragen, gemeente? Nog eens vragen aan die God van het verleden, die

God van Israël, of die God nog leeft? En dan geloof ik dat de jeugd ervan overtuigd is, wanneer u daarover vertelt uit uw praktikalere leven en u laat ook in het natuurlijke leven zien dat u volgens Gods Woord leeft. Want de jeugd vraagt niet naar een woord, de jeugd vraagt naar de beleving. Je kunt zo makkelijk zeggen dat je ziel gered is. Dat kun je makkelijk zeggen. Je kunt makkelijk zeggen dat je bekeerd bent. Dat kun je heel makkelijk zeggen. Maar het zal wel in de praktijk openbaar moeten komen. Als je in het geestelijk leven de God van Israël nodig gehad hebt, dan zal je het ook in het natuurlijke leven met die God durven wagen.

Ik ben ervan overtuigd dat, als je deze dingen in deze tijd zegt, het hoe langer hoe moeilijker gaat worden. Want ik geloof dat ze alle mazen dicht zullen trekken. En ik geloof dat ze het net rondom de kerk zullen aansnoeren. En dat er een tijd zal komen dat iemand die het teken van het beest niet heeft, dat die het zwaar zal krijgen.

En als je nu aan mij vraagt: Wiens teken draag ik aan mijn voorhoofd? Dan kun je zeggen: Ik ben gedoopt en ik deed belijdenis. Maar dan geloof ik dat we allemaal het teken van het beest al dragen. En er komt een tijd, geliefden, dat je dat gewaar zal worden. O, die god van Ekron, Baäl-Zebub, die god der vliegen. Geliefden, ik geloof dat Gods Kerk er niet vreemd van is, dat ze ook naar Baäl-Zebub gaan. Ik geloof zelfs dat dat juist voor Gods kind de grootste smart is. O, als God niet de keuze gedaan had dan zouden

ze liever bij Baäl-Zebub dan bij de God van Israël terechtkomen. En dan geloof ik dat de Heere daarop wacht. Dan zal de Heere het goede weer doen zien.

Ik geloof dat de Heere op schuldigen wacht. Als Mijn volk zich schuldig zal kennen, dan zal Ik gedenken aan Mijn verbond. En dan zullen ze erachter in het leven komen: God helpt in nood. Heb je het gehoord, jongens? God helpt in nood.

*'k Riep God niet vrucht'loos aan;
Hij wil mij niet versmaân,
In al mijn tegenheden;
Hij zag van Sion neer,
De woonplaats van Zijn eer,
En hoorde mijn gebeden.*

Dan is het: Heb dank, Heere, voor die brief. Geef dat ik hem niet terzijde leg. Dat ik hem lees en herlees en wacht op antwoord. In Hem, Die de dood overwonnen heeft en het leven voor Zijn Kerk verworven heeft. Amen.

We zingen de slotpsalm: Psalm 62 vers 6

*Gemene lieden immers zijn
Slechts ijdelheid, een damp, een schijn;
De grote anders niet dan logen;
Zij zouden, hoe hun hart zich vleit,
Nog lichter zijn dan d' ijdelheid,
In ene weegschaal opgewogen.*

VORIGE DELEN KANSELSERIE

Oud- en Nieuwjaar

Ds. E. Venema

Preek 1: Het boek der herinnering (Genesis 31 vers 13a)

Jakob was bemoedigd bij Bethel. Daar lag hij onder een open hemel, onderaan een ladder die lager stond dan hijzelf lag. Bediend door de engelen en vertroost door God. Maar daarmee was zijn schuld niet vereffend.

Bij Pniël kwam het tot een nieuwe Godsontmoeting. Hij moest door recht verlost worden. Zo kunnen we met een openstaande schuld het nieuwe jaar ingaan. Dat we in de zoenverdienste van Christus begrepen mogen zijn in het nieuwe jaar.

Preek 2: De veiligste weg in het nieuwe jaar (Matthéüs 16 vers 24)

Ook in het nieuwe jaar willen we onze weg zelf bepalen. Maar alleen de Heere weet wat goed voor ons is. Het is niet genoeg om alleen de wereld te verloochenen. We moeten onszelf leren verloochenen.

Petrus liep zijn Meester ook voor de voeten. Maar hij moest leren dat de weg van Gods volk een weg van kruisdragen is, achter Jezus aan. Zonder lijden geen heerlijkheid.

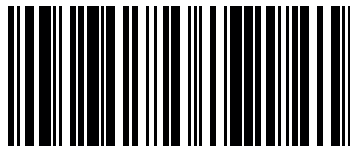
Preek 3: Een rouwbrief (2 Koningen 1 vers 16)

Koning Ahazia viel door de tralies van het dak in de kamer daaronder. Hij ging te rade bij Baäl-Zebub, de god van Ekron, om te weten te komen of hij daarvan genezen zou. Maar de Heere kwam hem tegen in de persoon van de profeet Elía, die hem een rouwbrief bezorgde.

Ook wij worden nog gewaarschuwd dat we bereid moeten zijn om God te ontmoeten.

**Uitgeverij
'de Ramshoorn**

9789461152336